

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnistvu prejemam:

celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloži vsek dan svojo izjavo nedolžnosti in pravičnosti.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpolnitve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:

celo leto K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 35.

Nazaj k Balkanski Zvezi.

Dunaj, 9. julija.

Iz Sofije se poroča, da se je Bolgarija v posebni noti obrnila na vesile, v kateri poudarja svojo pripravljenost k novim pogajanjem s Srbijo. Bolgarija pa pristavlja: na podlagi srbsko-bolgarske razdelitvene pogodbe.

Ta pridržek nam kali veselje, ki bi nas moralo sicer nad sofijskim poročilom navdajati. Deset dni divjajo boji na Makedonskem bojišču, krvi je teklo toliko, da so vsi grehi diplomatov in državnikov stokrat oprani. Bolgarija ni mogla doseči zaželenih uspehov. Njena armada se umika in položaj, v katerem se nahajajo bolgarski vojskovodje, je od trenutka do trenutka opasniji. Po vestih samih dunajskih vojaških krogov je general Ivanov s svojo vojsko v nevarnosti, da ga Srbi in Grki zajamejo. Odločitev se bliža tem hitrejša, ker se zdi, da namerava po proglasenju vojne proklamacije pričeti tudi severna srbska armada z najostrejšo ofenzivo na črti Piro-Caribrod-Sofija. Poluradno se na Dunaju konstatira: Bolgarom se slabo godi, na onem Dunaju, ki je kakor tovarna fabriciral dan na dan najneverjetnejše vesti o najslavnejših bolgarskih zmagah.

Bolgarom se godi slabo. Mora pa se jim goditi še slabše, ako vztrajajo na pogubni poti. Romunska mobilizacija se bliža dovršitvi in vpad romunske armade v bolgarsko ozemlje se zdi neizogiben.

Bolgarski državniki stoje na razpotju. Nadaljevati dosedanje politiko se pravi državo tirati v pogubo: njihove macedonske aspiracije so uničene, na severu pa bodo morali prepustiti Romuniji velikanski kos, ki tvori skoraj eno osmino dosedanje bolgarske države. Nikdo jim ne gre na pomoč. Zanašali so se na svoje najnovejše protektorje, dunajske diplomate, toda ti so jih sicer zapeleli v bratomorni boj, niso pa mogli zadržati Romunije in v najkriticnejšem trenutku puščajo svoje varovanje — na cedilo. Ako bodo čitali v Sofiji današnja poluradna izvajanja v

večernem »N. Wr. Tagblatt«, ki je še včeraj povzdigoval dr. Daneva, ki da je postal evropska figura v istem rapidnem tempu, v katerem prodirajo bolgarske čete proti Srbiji (kaka nehotena ironija!), danes pa mu očita trdovratnost in slabo politično računarnost, potem jim mora postajati jasno, da so zidali na pesek.

Navzlic neuspehom proti Srbiji ne grozi Bolgariji katastrofa od zahoda, temveč od severa. Srbija je z orožjem uveljavila svoje stališče, njeni državniki pa so preveč trezni in previdni, da bi tudi v slučaju popolne zmage zahtevali od Bolgarije več, kakor pa ono, na kar imajo po rezultatih turške vojske pravo, več, kakor so prvotno, ko so stavili predlog na revizijo pogodbe, hoteli. Srbija se mora zavedati, da bi izzvala najodločnejšo obsodbo celega Slovanstva, ako bi hotela izkoriščati nesrečo svojega brata. Nevarnost grozi le od severa. Romunija je pozelela po bolgarski narodni posesti, romunski načrti groze Bolgariji s katastrofo.

Ali ni skrajni čas, da izpregledajo bolgarski državniki ter zazrejo položaj, kakršen je v resnici?

Romunija ne zahteva le velik kos bolgarskega ozemlja, temveč si je prilastila pravo vmešavanje v balkanske razmere in v odnose med posameznimi balkanskimi državami. To pravo si hoče z orožjem za vso bodočnost zasigurati. Navzlic trenutnim nesoglasjem ostane Romunija vedno v ozkih stikih s trozvezjo. Ali ne vidi bolgarski politiki roke, ki posega med nje?

Romunija ni le nevarna Bolgariji, opasna je tudi za Srbijo. Danes igra arbitra navidezno v prilog Srbiji, jutri pa gotovo v njeno škodo. Proti tej nevarnosti je edino sredstvo: sporazum med Bolgarijo in Srbijo, edina pot nazaj k Balkanski zvezi!

Morda je pot lažja, kakor si jo predstavljamo. Tudi makedonski boj ni ubil v obeh narodih čuta sorodstva in vzajemnosti. Politiki in diplomati so morda ta čut za trenutek izgubili, ni ga pa zgubilo zdravo ljudstvo. Dogodki zadnjega tedna nimajo le slabih posledic: bolgarski narod se bo streznil in odložil svojo staro napako omalovaževati vse, kar je

srbsko, srbski narod se bo bolj kakor kdaj zavedal svoje odgovornosti pred Slovanstvom. Gora mrtvih junakov ni nepremostljiva. V žalu nad strašnimi žrtvami se morda oba naroda lažje zopet najdeja.

V istem hipu bi bila Bolgarija varna pred vsakim roparskim napadom svoje severne sosedice, kajti nesporno bi se tudi Rusija, ki se je v gnjevu nad žalostnim bojem postavila na stran, zavzela za interese obnovnega srbsko-bolgarskega bratstva. Balkansko zvezo pred seboj, Rusijo za seboj — kmalu bi kralj Karol podpisal demobilizacijski dekret.

Bolgarija mora storiti prvi korak, pridržek o stari srbsko-bolgarski pogodbi mora v koš, ker je interesanten za politično zgodovino Balkana. V realnem položaju pa le kos papirja, raztrgan in preluknjat. Bolgarija je pripravljena k novim pogajanjem. Brez balasta, brez predsodkov mora stopiti v svojem vitalnem interesu celega Jugoslovanstva na pot nazaj k Balkanski zvezi.

Nedosežna modrost c. kr. namestništva ali nemške škrlatica.

S Štajerskega.

Preteklo soboto je imelo učitelstvo spodnještajerskih ponemčevalnic uradno skupščino v Ptuj. Kaj se je govorilo in o čem sklepalo, to nas danes ne zanima. Nad vse značilno pa je to-le dejstvo:

Nemški nadzornik Stering je dobil med zborovanjem brzojavko od c. kr. namestnika, da so vse spodnještajerske nemške šole do 13. t. m. vsled razširjajoče se škrlatice zaprte. Ta vest se je raznesla po nemškem učitelstvu po vsej Spodnji Štajerski. Po mnogih krajih se je tudi oznanilo v cerkvi, da en teden ni pouka. Samoobsebi umevno, da se je mislilo in oznanjalo splošno, da torej vse spodnještajerske šole nimajo pouka. Tako je mislilo ljudstvo, tako so mislili nemški učitelji in marsikateri slovenski učitelj je mislil tudi tako po svoji zdravi pameti.

Pa kdo pogruntá modrost visokih glav za zeleno mizo! Zvedeti smo iz zanesljivega vira, da velja to prekinjenje pouka samo za nemške šole.

Ta famozna odredba je tak nezmisel, da si večjega ne moremo misliti. Vsak kontumac traja najmanj 14 dni do tri tedne. V enem tednu je nemogoče uradnim zdravnikom temeljito preiskati v cellem delu dežele pravo stanje bolezni in odrediti vse korake, posebno proti tako nevarni bolezni, kakor je škrlatica. Potem pa še taka budalost, da zapro nemške šole, slovenske pa pustijo odprte! Če je položaj res nevaren, potem bi morali zapreti vse šole, nemške in slovenske. Do sedaj vsaj še nismo poznali take škrlatice, ki bi napadala samo nemške otroke, slovenskih bi se pa izogibala. Morda je tista visoka glava v Gradcu iznašla nemško-nacionalno škrlatico. Ali si pa misli, da so samo nemški otroci potrebni varstva, slovenske pa naj bolezni uniči, kar bi bilo raznim gospodom pri oblastnih menda najljubše! Tudi izgovor, da so nemške šole na Spodnjem Štajerskem samo v večjih krajih, slovenske pa v manjših, tudi ta izgovor ne drži. Saj imamo po posameznih mestih in trgih slovenske in nemške šole, ki so si takorekoč sosedice. Pa tudi nemške šole so nekatere v hribih ter docela ločene od bolj prometnih krajev.

Ali se je morda hotelo dati s to odredbo nekoliko oddiha nemškemu učiteljem in otrokom in obenem oškodovati slovensko učitelstvo? Bog zna. — Zakaj v jezikovno mešanih krajih je ta teden obisk šole minimalen, kar je lahko umevno, ker so zbegani starši in otroci. — S tem pa nikakor nečemo reči, da se slovensko učitelstvo brani dela in si tudi želi enotedenskega oddiha. Ne, ono samo zahteva, da se ga ne muči — zakaj šola s slabim obiskom je muka za učitelstvo in za otroke — ter se ne oškoduje s takimi nesmiselnimi odredbami naše šolstvo. — Če je pa dotična glava pri c. kr. namestništvu res iznašla nemško-nacionalno škrlatico, potem je seveda kaj drugega in se take odredbe iz srca veselimo.

Bratomorna vojna na Balkanu.

Politični položaj.

Jugoslovanska korespondenca poroča iz Sofije: Z veliko gotovostjo se vzdržuje verzija, da je dal Nehljudov v imenu ruskega kabineta dr. Danevu gotove obljube, da Rusija ne bo trpela akcije Romunske, ki bi prekoračila gotovo mejo. Govoricam, ki so se tu na očividni način razširjevale o ruski mobilizaciji, verjamejo tudi politični krogi ter jih deloma potrjujejo.

»Wiener Allg. Zeitung« poroča iz Sofije: Bolgarska je naročila svojim zastopnikom v inozemstvu, naj izroče verbalne note, v katerih se naj pojasnijo vzroki, da je bila Bolgarska napadena. Prošnje za mediacijo Bolgarska v tej noti ni niti direktno, niti indirektno izrekla. Ob enem je bolgarska vlada naročila svojim zastopnikom pri velevladstvih, naj tem sporoče, da je Bolgarska, da dokazuje svojo miroljubnost, še vedno pripravljena, pogajati se na podlagi pogodb, sklenjene med Bolgarsko in Srbijo, da pride do mirne razrešitve. Bolgarska je pripravljena za taka pogajanja, čeprav ni ona povzročila izbruha vojne, temveč zavezni.

Večina belgradskih listov je mnenja, da se je mednarodni položaj poslabšal. Če se vojna zavezniški še bolj razširi in če se tudi Romunska v vojno zaplete, tedaj je treba računati z velikimi operacijami. Ruska poskusna mobilizacija, ki jo tudi taje, kakor so prvo tajili, je prvo bliskanje na mednarodnem obzorju.

Glede predloga bolgarske vlade, v katerem se je naglašala potreba carjevega razsodišča, izjavljajo na merodajnem mestu v Belgradu: Če je današnji položaj prepričal Bolgarsko, da je napravila napako, ker ni sprejela razsodišča, bi srbska vlada v sedanjem momentu pritrdila pogajanjem z Bolgarsko, toda pod pogojem, da se ta pogajanja vrše na podlagi sedanjih dejstev.

Pariški »Figaro« je izvedel, da pripravlja francoska diplomacija akcijo, da takoj po prvi odločilni zmagi

LISTEK.

Dolga roka.

M. Gardenhire.

(Dalje.)

»To je slabo,« je rekel zamolklo. »Pridite sem, dragi prijatelji, pomagajte mi!«

»Kaj pa se je zgodilo?« sem vskliknil ter priskočil k njemu.

»Hitro! Dajte mi rdečo steklenico in kozarec iz sosednje sobe; ne smemo izgubljati časa!«

Ko sem se vrnil s steklenico, je že slekel suknjo ter zavihal rokave srajce; iz male rane na roki je kapljala kri.

»Odtirajte izolirno pripravo od električne svetilke in potegnite ven žico!«

Kakor hitro mogoče, sem izvrševal Connersove ukaze, ne da bi se oziral na naša iznenadena obiskovalca. Odvil sem stekleno hruško pri svetilki, razbil steklo ter raztegnil žico.

Conners je delal z največjo preudarjenostjo. Ko je napravil požirek iz steklenice, je stopil k stojalu, na katerem je bil majhen dinamo-stroj, ki ga je rabil za eksperimentiranje. Stroj je z žico zvezal z električnim tokom ter ga spravil v tek. Komaj

slišno šumenje stroja se je čudno slišalo po sobi, v kateri je vladala smrtna tišina.

»S strupeno puščico sem se oprasil,« je rekel mirno, »in sem nedvomno izgubljen, če ne vporabim takoj najostrejših protisredstev.«

Ne da bi se oziral na me, ki sem se zelo prestrašil, je sklenil tok. In ko so se začele kazati iskre, je pritislil belo se žarečo kovino na rano.

Škrlatnordeča maroga je postala svinčenosiva. Kri je zacvrčala ter prenehala kapljati, nad robom rane pa je nastal mehur.

Brezkončna se mi je zdela grozna procedura. In vendar so mi zastale besede, s katerimi sem hotel protestirati, ko sem mislil na grozno dilemo, ki jo je povzročila, in ko sem gledal v nevzdržni obraz moža, ki je to muko prenašal z največjo mirnostjo. Vsled smrdu po sežganim mesu mi je postajalo skoraj slabo.

Po par mukapolnih sekundah je Conners smehljal se proč vrgel žico: »Kar sem mogel, sem storil! Zdaj pa je treba čakati!«

»Usmiljeni bog!«

Mrtvaško blede, na vsem telesu se tresoča, je stala miss Maurice, vtešena slika prestrašenosti.

»Dami seveda to ni prijetno gledati!« je mirno pripomnil Conners.

»Usmiljeni bog!« je še enkrat vskliknila.

»Tu, poglejte!« je zaklical Henges ter slekel suknjo, »tudi jaz sem ranjen.«

Zavihal je rokav ter pokazal rano, ki je bila blizu komolca.

Celo mene, ki so mi bili čuti vsled muk, ki si jih je prizadjal Conners pred mojimi očmi, je iznenadil učinek teh besed na miss Maurice.

Prejšnji vsklik je razodeval, kako zelo so bili njeni živci vznemirljeni, dočim pa je bila sedaj od strahu popolnoma izpremenjena — težko sopeča je slonela smrtnobleda ob steni.

»Kje imate tekočino, ki ste jo pili?« je vprašal Henges hripavo.

»Kaj, vi se drznete, to od mene zahtevati?« je zakričal Conners v nanovo vplamteči jezi.

»Vi morilec otroka! Vi ničvreden lopov! Vsaj sem takoj rekel, da bo tako. To je kazen božja! Proč! Vam rečem!«

Conners ga je s svojo močno roko sunil od sebe, da se je Henges zvrnil na divan, toda miss Maurice je kakor mačka skočila po steklenico.

»Oho, tako pa nismo stavili,« je rekel Conners ter ji izvil steklenico iz rok. »Če je kako sredstvo, da se reši življenja tega moža, od mene je ne dobi!«

»On je nedolžen,« je rekla težko sopeča.

»In če pride angelj iz nebes!« je odgovoril Conners. »Jaz se ne umaknem s tega mesta, dokler ne bo ta lopov izdihnil.«

Opotekala se je ter se naslonila ob okno, da ne bi padla.

»Jaz sem kriva!« je vskliknila.

»Pah!« je ježno pripomnil Conners. »To vem že zdavnaj! Vi ga ljubite in ste z njim v zvezi!«

»Ne!« je zakričala ter dvignila sklenjeni roki. »Rešite ga! On je nedolžen! Jaz sem sama ukradla otroka! Poklicala sem ga iz parka, ko je Karolina odšla od njega, ter sem ga peljala skozi hišo k avtomobilu, ki je čakal v stranski ulici in ki mi ga je preskrbel moj brat, kateremu sem zato obljubila nagrado. Jaz sem si hoela pridobiti denarja, da morem poročiti Hengesa, ki ga ljubim. Pri bogu v nebesih, govorim resnico!«

»Kje je otrok?« je strogo vprašal Conners. »Zdaj pa nikakih lažij več, če hočete rešiti moža!«

»Na Staten - Islandu, blizu Richmonda.«

»Česa je treba, da bodo malo izročili?«

»Mojeja pismenega ukaza — hitro, hitro!«

»Vsakomur, ki bi prinesel ta ukaz?«

»Da, da! Maryjna varuhinja je moja svakinja. Za božjo voljo, ne izgubljajte časa!«

»Pritrdite žico zopet k električnemu toku in držite vse pripravljeno!« se je obrnil Conners k meni.

Hitel je v sosedno sobo ter prinesel pero, črnilo in papir, ki jih je dal miss Maurice. Navzlic njenemu

smrtnemu strahu je odgojiteljica hitro pisala.

»Tako! To bi bilo torej rešeno,« je rekel Conners z mirnim nasmehom ter zložil papir. »Ostanite toliko časa pri dinamo - stroju, da se vrnem! Potem imamo še dovolj časa, da rešimo ranjenca!«

»Hitite!« so prosile blede ustnice odgojiteljice, ki se je zgrudila na svoj stol. »Človeško življenje je od tega odvisno.«

Conners je odhitel, dočim sem se jaz, popolnoma zmučen kakor ona dva, naslonil na železno stojalo stroja.

Henges je ležal popolnoma tiho na divanu ter neprenehoma gledal slabotno, skrženo postavo na stolu nasproti sebi. Zdela se mi je cela večnost, da je zopet vstopil Conners ter rekel z veselim glasom: »Jaz se mnogo boljše počutim. Ali je vse pripravljeno?«

»O, moj bog!« je vzdihnila miss Maurice ter si zakrila z rokama oči. »Ali moramo ono grozovitost še enkrat gledati?«

Tedaj pa se je zgodil slučaj, ki nas je vse kar najbolj iznenadil in ki ga je Conners v poznejših letih še čestokrat omenil.

Henges, ki si je z roko pritiskal rano, je vstal ter naju motril s sovravnim pogledom.

(Dalje prihodnjik.)

ene ali druge bojujočih se strank ustavi bojevanje.

Stališče Rusije.

Neki ruski diplomat je izjavil, da bo Rusija, če bi sedanja vojna med Bolgarsko, Srbijo in Grško na kak način mogla izpremeniti sliko na Balkanu, takoj energično nastopila. Rusija bi pod nobenim pogojem ne trpela, da bi Romunska dobila več nego prej zahtevano ozemlje. Rusija čaka, bo pa gotovo takoj nastopila, če bi se hotela Romunska napraviti za gospodarja situacije na Balkanu.

Srbska poročila o bojih.

Srbski tiskovni urad poroča: Včeraj: Srbske čete so včeraj zavzele Štip. Ko so bili Bolgari 2. t. m. potisnjeni na drugi breg Bregalnice, so začele naše čete 3. julija na vsej fronti z odločilnim napadom. 6. julij je prinesel eklatantno zmago Srbov pri Kočani, kjer je bilo desno krilo, ki je štel 50 bataljonov z več nego 100 topovi, popolnoma uničeno. Desno bolgarsko krilo je bilo odločeno od levega krila, ki je obstajalo iz okroglo 60 bataljonov z več nego 120 topovi. Ta je bil nazaj potisnjen v smeri proti Carjevemu Selu, 35 kilometrov za pozicije, ki jih je imel začetkom boja. Bolgarskemu centru se je posrečilo, da se je obdržal ter branil umikanje levega krila, dočim so srbske čete zasledovale desno krilo. Zavzetje Štipa dokazuje eklatantno zmago srbske armade na vsej fronti. Po zavzetju Štipa so se Bolgari umaknili proti Radoviti in Pečovem. Pregarjale so jih naše čete in grška armada, ki je prišla od Strumice. Bitka pri Bregalnici je ena izmed najbolj krvavih, ki so se bile v balkanski vojni in bo glede ostrosti in izgub nasprotnika zavzemala eno prvih mest v moderni vojni zgodovini.

Iz Belgrada poročajo: Predvčerajšnjim jutraj so se začeli boji pri Zaječarju. Dva srbska polka sta junaško branila svoje pozicije. Bolgari so podvzeli pet energičnih napadov, vendar pa niso mogli priti naprej. Ob 11. zvečer so bili Bolgari pognani v beg. Srbi so zavzeli bolgarske pozicije.

Bolgarska poročila.

»Times« poroča iz Sofije: Ostri boji se vrše v okraju Kočana, kjer je četrt bolgarska armada, ki ji poveljuje Kovačev, dobila od pete armade veliko pomoč. Najbrže se bo vojna tu odločila. Tretja armada pod generalom Petrovom koraka proti Vranju, da odreže Srbom povratek. Razdvojitve armade gen. Ivanova je največja napaka, ki se je storila v celi vojni. Če bi se sledilo načrtu Savova, tedaj bi se ne doživelo nikakršnega razočaranja.

Z bolgarsko - grškega bojišča.

Iz Aten poročajo: Bitki pri Dojranu pripisujejo tu veliko važnost. Sovražnik je prisiljen, da se zbira blizu Vardarja. Bolgarski armadi vsled pomanjkanja živil najbrže ne bo drugega preostalo, nego umakniti se iz Makedonije.

Grška kavalarija je prodirala proti Seresu, ne da bi našla na odpor.

»Agence Havas« pa poroča iz Belgrada, da so se Grki poistili mesia Seres in da grška mornarica bombardira Kavalo.

Privatno poročilo iz Aten pravi, da je en grški bataljon prodril do Strymona ter našel tam razdejane inštovce. Bataljon se je čez reko prepeljal v čolnih ter se zapletel v boj z nekim bolgarskim oddelkom, ki se je moral v neredu umakniti.

Iz Carigrada poročajo: Bolgarske čete so kot ujetnike odpeljale dojranskega škofa in vse učitelje ter prveke mesta. Ravnotako so Bolgari s silo odpeljali vse notable iz Sereza, Drame, Strumice in Kavale. Grška vlada bo poslala protestno noto vevlastim, v kateri se pritožuje čez to postopanje Bolgarov, ki nasprotuje mednarodnemu pravu.

Grški list »Chronos« poroča, da se je bolgarski oddelček, ki je bil zasedel samostan Zogravos na gori Athos, udal grškim četam.

Združitev srbskih in grških čet.

Iz Belgrada oficijozno poročajo, da se je srbskemu armadnemu poveljništvu posrečilo, efektivno se spojiti z grškimi četami.

Bolgarsko - romunski spor.

Iz Bukarešta poročajo: V bolgarsko-romunskem razmerju se ni nič izpremenilo in tudi ni prišlo do intervencije. Vladni krogi izjavljajo, da to, kar se je zgodilo, ni nikakršna

paradna mobilizacija. Mnenja so, da se Bolgarska ne bo upirala, če Romunska zasede črto Turtukaja-Balčik. Kar se tiče akcije Avstro-Ogrske, se oficijalno poroča, da je monarhija izjavila, da je pripravljena, izročiti bolgarske predloge romunskemu kabinetu. Knez Fürstenberg, zastopnik Avstro-Ogrske, pa ni mogel predložiti nikakršnih bolgarskih predlogov, ki naj bi povzročili nevtalitetu Romunske, ker Bolgarska ni napram romunski mobilizaciji zavzela nikakršnega stališča. Že danes zavzemajo Romuni svoje pozicije ob Donavi, in nobena diplomatska akcija ne bo potem preprečila odločitve z orožjem.

Iz Bukarešta nadalje poročajo: V treh do štirih dneh bo mobilizacija končana. Diplomatična intervencija ne bo imela, kakor tu zatrjujejo, nikakršnega uspeha. Le če Bolgarska takoj in popolnoma izpolni romunske zahteve, bi se morda preprečila vojna. Bolgarska pa še čaka in še ni podvzela nikakršne iniciative za sporazumljenje. Romunska pa na drugi strani noče izgubljati časa. Romunska hoče varno mejo pri Dobrudži in predvsem zjamčeno ravnotežje na Balkanu.

Turško - romunska zveza?

»Wiener Allg. Zeitung« poroča iz Carigrada z včerajšnjim dnevom: Romunski poslanik je bil včeraj pri turški vladi in je imel dolge konference z velikim vezirjem in z ministrom za zunanje zadeve. Romunska je sklenila s Turčijo pogodbo, da prepreči bolgarsko prvenstvo na Balkanu. V ta namen bosta Romunska in Turčija mobilizirali vsaka po 200.000 mož ob meji in potem diktirali mir.

Izpremembe v bolgarskem poveljništvu.

Kakor poroča dunajska »Militärische Rundschau«, se potrjuje vest, da se je položaj za bolgarsko armado poslabšal. Dosedanji višji poveljnik bolgarske armade, general Savov, je bil odstavljen. Vodstvo bolgarskih operacij na vsem bojišču bodo izročili generalu Dimitrijevu. Namesto Dimitrijeva dobi povelje čez čete na severnem bojišču general Petrov. Bolgari so tudi Krivolak zopet izgubili.

Sanitetna pomoč.

Avstrijski »Rdeči križ« se pripravlja, da odpošlje dve pomožni ekspediciji na Balkan in sicer eno Bolgarski, drugo Srbiji. Na prošnjo srbske vlade se danes odpeljejo iz Inomosta privatni docent dr. Günther baron Saar in pa asistenta dr. Juli pl. Budisavljevič in dr. Pfauner s kirurški klinike v Belgrad.

Min. predsednik grof Tisza je v sporazumu z zunanjim in honvednim ministrom zaprosil ogrski »Rdeči križ«, naj odpošlje pomoč v Belgrad in v Sofijo. Društvo je izjavilo, da bo v dveh dneh odposlalo pomožno ekspedicijo.

Kako sodijo listi o vojnih dogodkih v Makedoniji?

Včerajšnja »Arbeiter Zeitung« piše na uvodnem mestu:

»Če bi moglo le količjak Bolgarom pomagati kričanje o zmagah, ki ga zlasti dunajsko časopisje vsak dan dvakrat zagaja, potem bi morali njihovi neprijatelji že zdavnaj hropeti na tleh v zadnjih vzdihljajih. Dunajsko časopisje je bilo vedno veliko v fabrikaciji vojnih rac, katerih polet bi naj delal »razpoloženje«, to pot pa si menda hoče v tem oziru pridobiti rekord. Pri tem pa imajo ravno tisti listi, ki uganjajo največje budalosti, vojaške sotrudnike, od katerih bi se pač lahko pričakovalo, da so zmogni vesti z bojišča trezno in kritično presojevati. Kakor pa se zdi, je tudi pri vojaških strokovnjakih želja vedno le mati misli, ki njih kritični razum nevarno kalijo. »Bolgarske zmage«, tako doni z vseh strani. »Nove bolgarske zmage.« »Srbska glavna armada je obkoljena in od zaledja odrezana.« »Usoda srbske glavne armade je zapečaten.« Nasproti tem ni slišati iz oficijalnih bolgarskih virov, ki bi gotovo ne zamolčali takih velikanskih uspehov, prav ničesar, in iz srbskih virov pa prihaja tako hladen, zaupljiv in pred vsem čisto nič razburjen ton, da bi človek naravnost verjel, da se je bitka na Ovčjem polju polagoma spremenila v mirno idilo. Vsekakor pa se iz tega ne da spoznati, da bi se Srbom posebno slabo godilo, četudi se lahko domneva, da so Bolgari v toliko na boljem, da imajo na obeh krilih svoje armade kolikor toliko akcijske svobode, vendar pa so še nesporno zelo oddaljeni od možnosti, da bi mogli zadati odločilen udarec.

Fabrikacija razpoloženja potom časopisja je morda na nekaterih poljih zelo učinkujoča stvar, v vojni je žal taka fabrikacija brez moči. Zato je naravnost smešno, ako si nekateri peresarji domišljajo, da se v vojni z lažmi isto opravi kakor pri volitvah. Srbi se z Dunaja ne bodo dali vdusi in če bi Bolgarom ničesar drugega ne krepilo rok, kakor »poročila« dunajskih listov, potem bi njihova stvar slonela na zelo slabih nogah.

»Vojaški strokovnjak« piše v članku »Pred odločitvijo« v »Neue Freie Presse« med drugim to-le: »Dogodki v centralnem delu bojišča se bližajo odločitvi. Pri Kočani stoje srbske čete in sicer moravska divizija drugega in šumadijska divizija prvega poziva so zapustile svoje postojanke in se umaknile, kakor se zdi, v hribe pri Zletovu. Napotile so se torej najbrže nazaj v tisti prostor, ki so ga v bojih prvih dni v herojskih podvigih odvzele Bolgarom. Da bi se morali Srbi s teh pozicij umakniti vsled neugodnega izida bojev pri Kočani, ni misliti, zakaj srbske čete so v dosedanjih borbah pokazale takšno vstrajnost in agresivno silo, da bi bile nesporno v stanju, da bi svoje pozicije držale tudi proti številno močnejšemu sovražniku...«

Srbski armadi izdaja sedaj, kakor se vidi, »Neue Freie Presse« najsičajnejše spričevalo. Če uvažujemo, kako prezirljivo je ta list pisal še nedavno tega o srbski vojski, mora ta preokret v mišljenju in sodbi »vojaškega strokovnjaka« nekaj pomenjati.

V dopisu specialnega korespondenta dunajske »Die Zeit« iz Belgrada citamo med drugim:

»Srbi so se že navadili ne samo na vojno, marveč tudi na zmage. Verujejo tem iskreneje v uspeh, ker čitajo iz dunajskih in peštanskih listov, da severno od Save smatrajo Bolgare za močnejše in za to verujejo v bolgarsko zmago. Trdno kakor skalo so prepričani, da se dogodi vedno nasprotno od tega, kar v Avstriji pričakujejo.

Zato nemara sedaj tudi ne praznujejo varijeteji in damske kapele, kakor v jeseni. Srbi se zabavajo, ker vendar že v naprej vedo, kakšen bo izid. Saj vendar računajo oni v Avstriji z zmago Bolgarov...«

Slike iz vojne.

Napisal Mile Pavlovič.

XXII.

Ujetnik.

V turški vojski je bilo poleg bosanskih izseljencev in Srbov tudi mnogo Grkov in Bolgarov. Vsi ti so se morali udeležiti vojne proti zveznikom. Toda čim je nanesla prilika, so se vsi ti borci kratkim potom vdali.

V množici ujetnikov iz turške armade se je nahajal tudi Jordan pop Hristov, dokaj inteligentnega Bolgar.

On je pripovedoval, kako so turške vojaške oblasti pred vojno pozvale pod orožje kristjane kakor tudi svoje. Kdor izmed kristjanov je imel globok žep in potrosil mnogo zlatnikov, ta se je lahko odkupil in oprostil vojaške službe.

On sam bi se bil rad odkupil in je v to žrtvoval štirideset turških cekinov, a mu ni nič pomagalo. Premalo je ponujal. Toliko pa je dosegel, da ga niso uvrstili v bojno vrsto, marveč mu poverili nalogo, da je vodil častniške konje.

Opisujuč bitko pri Kumanovu je Jordan podal nekaj podrobnosti. Poudarjal je, da so se turški vojaki hrabro borili, zlasti Anatolci so bili bojevit, toda niso bili vzdržljivi.

Kristjani, ki so bili v sestavi tretje turške armade, — bilo jih je malo — so nadomeščali bolničarje, nosili iz borbe mrtvece in ranjence, so stregli častnikom, vodili konje ter bili zaposleni pri trenu.

Jordan je pripovedoval o polku, ki je bil tik pred Kumanovom. »Del štaba je bil nastanjen ob mlinu nad Kumanovom. Tam je ugodno prirodno zaklonišče in lep prostor za razgledovanje.

Srbska pehota, podpirana s silnim artilerijskim ognjem je vztrajno prodirala proti mestu. Kroglice srbskih topov so padale vse naokrog. Višji častniki, poveljniki so bili vznemirjeni in so s prostim očesom in skozi dalnoglede opazovali, kako se razvija borba.

Bili so nemirni in nerazpoloženi... Kakih dvesto metrov pred njimi za neko skalo so se zbrali častniki iz bojne vrste: majorji, stotniki, poročniki. Malo jih je ostalo z moštvom v bitki. A tudi od onih, ki so ostali pri moštvu, jih je malo pred vojaki, marveč so stali zadi za svojim oddelkom. Kristjani smo vodili konje in poslušali, o čem so turški častniki govorili.

Polkovnik Husejin beg je govoril: »Ta srbska sodrga je blazna ali

pijana.« — Drugi častnik je pripomnil: »Pobesneli ljudje... Z njimi se ni mogoče boriti.« — Tretji se je oglašil: »Naravnost blazni so njihovi častniki... vsi so pred svojimi oddelki, niti eden ni zadaj...«

To smo sami s svojimi očmi videli: vsak srbski častnik je bil sprejaj pred moštvom...

Drugega dne je nastala popolnoma velika zmeda. Med oficirji je zavladal velik strah. Videli smo in slišali, kako so se posvetovali in kako so se končno odločili, da se umaknejo. Prodiranje srbske vojske je prekinilo vsako nadaljno posvetovanje in odločitev za redno umikanje se je mahoma spremenila v panično bežanje.

Poveljnik so pograbili konje in nas brez besedice pustili same sredi polja.

Kaj naj storimo, kam naj gremo?

Iz bojne vrste so prihiteli častniki. Umikajoč se sta nam v gnječi zaklicala dva častnika: »Bežite!« Za njima je prisopihal tretji: »Idite, kamor kdo ve, najbolje pa je ako bežite v Klisli...«

Takoj za častniki so pribežali vojaki.

Nikjer ni bilo nobenega častnika — vsi so že uro preje utekli proti Kliseliju. Nered je bil strašen. Vojaki so bili izmučeni, preplašeni in zmedeni in niso vedeli, na katero stran naj krenejo. Mnogi niti vedeli niso, kje je Klisli.

Anatolci so, umikajoč se, psovali svoje častnike s sodrgo in strahopetci, toda hiteli so za njimi, umikajoč se v istem pravcu. Mnogo izmed vojakov se je poskrilo v Kumanovu. Jaz pa sem se vdal.

Srbi so Jordana Hristova izpustili iz ujetništva.

Štajersko.

Dol pri Hrastniku. Napovedano slavlje v nedeljo, dne 13. julija t. l. se vrši ob vsakem vremenu. Priprave, za vreden sprejem gostov, ki prihitijo ob dvajsetletnici v našo dolinico, so že dovršene. Gostje, ki bi se od postaje Hrastnik radi poslužili voza ali breka, naj to blagovoljivo naznaniti pravočasno odboru.

Zidani most. Tukaj je zborovalo v soboto, dne 5. t. m., učitelstvo laškega okraja na svoji uradni konferenci pod vodstvom c. kr. nadzornika, gosp. G. Voduška. Kot gost je bil navzoč tudi znani prijatelj šole in učiteljstva naš postajenačelnik gosp. L. D. V. Zborovanje je trajalo od 9. ure dopoldne do pol 2. ure popoldne, kjer so se reševala razna pedagoška vprašanja, med katerimi se je sprejela tudi po nadučitelju g. G. n. u. s. iz Dola stavljenja resolucija na delžni šolski svet, da bi slednji vplival na delžni odbor v svrhu sklicanja delžnega zbora štajerskega, ki bi vendar že enkrat blagovolil rešiti regulacijo učiteljskih plač. Ta resolucija je bila z velikanskim navdušenjem sprejeta in jo bode tudi g. nadzornik, kakor je obljubil zbranim učiteljstvu, na merodajnem mestu najtopleje priporočal in energično zagovarjal. Gosp. n. a. d. u. s. se je zahvalil v imenu vsega učitelstva laškega okraja gosp. nadzorniku za njegovo lojalno in prijateljsko postopanje napram učiteljstvu, katerega ni samo predstojnik, ampak tudi pravi prijatelj, svetovalec in dobri oče. Cestital mu je na zopetnem imenovanju c. kr. šolskim nadzornikom za naš okraj, katero čestitko pa mora vse učitelstvo njegovih okrajev sprejeti tudi za svojo čestitko na pridobitvi tako dobrega nadzornika — stanovskega prijatelja. Ta zahvala in čestitka bila je pozdravljena z gromovitim trikatrim »živjo« na gosp. nadzornika. Po konferenci zbralo se je večina narodnega učitelstva v slovenski gostilni gosp. Juvaniča na obed, 45 po številu, z gosp. nadzornikom in postajenačelnikom gospodom L. d. v. k. m. Tukaj se je rekla zopet marsikatera navduševalna beseda, zapelo se je par lepih slovenskih narodnih pesmi s pomočjo posavskega »Slavčka«, gosp. Vargasona, in se je nabralo za Ciril-Methodovo družbo 17 K, katere je nabrala gospodična Lora Voduška v. a. Nekateri gospodje in dame pa, ki se dajo vplivati od svojih nemškutarskih tovarišev in ki se radi trkaajo ob gotovih prilikah na svoja narodna prsa, so zašli raje v restavracijske prostore našega najbolj zagrizenega nasprotnika, kjer še človek slovenske besede spregovoriti ne sme, v bojazni, da ga ne posadijo na »šine«. — Pa kaj narodnost, kaj tovariši, kaj vsa slovenska zavednost, samo da je »helmiš!« — Žalostno, a resnično!

Prijatelj učitelstva.

Iz Vranskega. O občinskih volitvah v trgu nam se poročajo: Vranskim klerikalcem so prihiteli v njihovem umazanem boju zoper napredne tržane na pomoč številni klerikal-

ni podrepniki iz St. Jurja ob Tab. A tudi ta pomoč ni nič zalegla, zmagali smo na celi črti in pometi tudi s takimi možakarji iz občinskega zastopa, ki niso ne tič ne miš. Vseh 12 odbornikov je izrecno naprednih! (Vranskim somišljenikom iskrene častitke na lepi zmagi! Op. ur.)

Od Sv. Jurija ob Ščavnici nam poročajo: Dne 4. t. m. so šli skozi naš kraj gojenci veržeskega salezijanskega zavoda. Nekateri izmed njih so nosili — hrastovo listje za klobuki in vodja je imel v roki celo hrastovo metljo. Ker je Sv. Jurij popolnoma slovenska vas, se je kazalo hrastovino gotovo z demonstrativnim namenom. Kako bo neki pri sruč funkcijonarjem nekaterih slovenskih zavodov, ki so darovali desetisočake za veržeski kloster? In kako bodo ponosni tisti posamezniki, ki so polnili s svojimi groši salezijansko malho!

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. Tu se zopet snuje podružnica C. M. D., ki so jo pred leti klerikalci razbili.

Od Sv. Bolfenka pri Središču. Ogrski orožniki so izsledili zanimivo tatvino. V noči med 3. in 4. julijem je bila ukradena posestnikova Flinčeca v Rimščaku na Ogrskem lepa krava, vredna najmanj 300 K. Ker pa je tisto noč deževalo, poznal se je sled vse do tukajšnjega, daleč naokoli znanega živinskega mešetarja Martina Polmana. Polmanu se je posrečilo pobegeti, sumijo ga pa sedaj še nadaljnjih enaki tatvin, ki so se dogajale zadnja leta.

Iz St. Janža na Dr. p. Neki pohotnež je v petek, dne 5. julija posilil 9letno učenko šentjanjske šole v graščinskem gozdu. Zlobneža so prijeli in odpeljali v zapore. V ponedeljek je nek drg pohotnež napadel šolarice iz Prepolja; tudi ta ne bo ušel zaslužni kazni.

Iz Celja. Naučno ministrstvo je podelilo dvorazredni mestni deški trgovski šoli za šolski leti 1912/13 in 1913/14 pravico javnosti.

G. kritiko koncerta Šentjurčanov na Vranskem v album (k št. 145. »Slov. Naroda«). Vsaka kritika doseže svoj pravi namen in je drage volje sprejeta, ako je resna in stvarna. In le taka je tudi resna in sposobna za javnost. Vsaka druga kritika, posebno, če je namenjena neokusni reklami, je boljša, da se opusti. In to je v resnem času in pri stvarnem delu dvojna potreba. In kako je bilo tukaj? Omenja pesmi, ki jih sploh ni bilo v sporedu: Adamičeva »Lovska« (?) in Ipravčeva »Slovo« se ni sta peti! Človek, ki nekaj sliši, a ne ve kaj, ki stvar kritizira, pa je še ne pozna, je za kritika toliko sposoben, kakor zajec za boben. Kako se je slišal drugi tenor v moških zborih, pa naj priča dejstvo, da je bil ravno eden izmed drugih tenorjev še posebej deležen laskavega priznanja, da nosi »zlato« v grlu! — Kako dobro je razločevalo rahločutno uho — tu in tam malenkostne disharmonije — najbolj pokažejo »Vozle rečki«: »Krasno je zbor izvajal tudi lepo in teško rusko narodno »Vozle rečki«. Kdor pozna to pesem, bode priznal, da zahteva vse čilosti in svežosti zborove. Vsled dolge, ne ravno komodne vožnje, mučnega čakanja, večerne soperice, je postal zbor pred časom utrujen, vsled tega umevno, tukaj najbolj razpoložen »za malenkostne disharmonije«. A kritikovo uho — kdo bi verjel — se je divilo nad »pristnimi« ruskimi moll-akordi! Si tacuisses...! G. kritik je našel pravi las — v jajcu in ž njim pravilno reklo za bližnjo pevsko slavnost. Vederemo! Kakšno je slično postopanje napram gostom, naj pa sodi javnost sama! Argus.

Naredbeni list c. kr. dež. šol. sveta, kateri je prve mesece tako mrcvaril slovensčino, se je zadnji čas poboljšal ter postal tudi Slovincem bolj umljiv, kar resnici na ljubo radi konstatiramo. Postal je pa tudi cenjevi. Preje je veljal za Nemce 5 K, za Slovence pa 7 K. Sedaj se je sporečilo, da velja tudi dvojezična izdaja 5 K. Naše povsem upravičene pritožbe so vendar pomagale v teh ozirih.

Po domače je napravil okrajni zastop v Marbergu, ko je sam izvolil namestnikom po umrlem članu Erberju, njegovega sina. Namestništvo pa ni bilo zadovoljno s tako domaćnostjo ter je odredilo, da se mora izvršiti redna volitev, kakor jo zahteva tozadevna postava, ne pa kakor bo odločil marberški Schober.

Na Muti so v nedeljo pripeli štirim delavcem zaslužne kolajne, ker delajo že nad štirideset — eden celo 57 let — v tamošnjih fužinah. Misli se je, da pride sam okrajni glavar ali pa vsaj njegov nam., a ni bilo nikogar ter je ta slovesni akt izvršil sam župan Erber, ki je obenem posestnik fužin. — Delavcem bi se bolj prilegla mala penzija, nego kolajne, pa kaj se hoče, ko je povsod hudo za denar.

Št. Janž na Dravskem polju. V predzadnjem »Slov. Gospodarju« smo čitali, da so bili izvoljeni pri nas 12. junija v občinski odbor sami kršćanski možje in vrli Slovenci, v zadnji »Straži« pa, da so zmagali naprednjaki zvezani s štajercijanci. Ta logika je tako otročja, da se ji mora smejati vsak najbolj trčen rovtar. Resnica je, da so zmagali samostojno misleči slovenski možje. Da pa izve napredno občinstvo zakaj nismo trobili v svet o naši zmagi, samo tole v pojasnilo: Propadli farovski podrepani so se radi poraza (kakor je trdil kaplan sam) jokali in do nezvesti napili. Ker so nas prosili smo hoteli jih obvarovati še večje blamaže in zato obdržati vse, kar se je zgodilo, zase. Ker so pa začeli sami napadati, je minilo naše usmiljenje. Za danes nekoliko o gospodih v župnišću. — Naš gospod župnik je bolan in se nam kot tak res smili. A kadar pridejo volitve, takrat se prikaže farovski bolnik s svojo obvezano glavo v vaseh in namah mine ves glavobol, namah pobožni in mili glas. Tudi takrat je bilo tako. Pa oh! dobil je samo tri glase (v 1. razredu), naši pa osem, čeravno je imel v vseh vaseh vse polno agitatorjev. — Največji njegov agitator je bil gospod kaplan Alojzij Kramaršič, ki se je vedel pri volitvah napram nekemu gospodu učitelju tako sirovo, da bi se bil moral zagovarjati pred sodiščem, če bi ne bil plačal Cirilu in Metodu 20 K ter prosil na prižnici pred vso župnijo odpuščanja. Toda to ga še vedno ni spametovalo. Še vedno hujša proti domačinom tako, da bo moral zopet k sodniji. Sploh se pa vede ta gospod tako rovtarsko, da se čudimo, da je še to, kar je. Pred kratkim je na primer na poti s Ptujске gore (božje poti) opehal nekega kmeta, ker ni volil z njim. To pa še ni vse! Če ne bo miroval, pridemo z dejstvi, ki bodo odločevali z usodo njegovega bodočega življenja.

Iz Ptuj. Za Ciril-Metodov dan! Da se ustreže želji odbora glavne družbe, in ker ni bilo mogoče prirediti posebne veselice, je odbor moške podružnice C. M. družbe v Ptuj povabil s posebno okrožnico vse ude in prijatelje družbe, da bi prišli v soboto, dne 5. julija t. l. ob 8. zvečer v Narodni dom. Kdor bi hotel v proslavo Ciril-Metodovega dne družbi kaj pokloniti, naj bi prišel in svoj dar sam izročil. V okrožnici se je izrečno poudarjalo, da odbor moške podružnice ne mara nikogar nadlegovati, da tedaj ne pride nihče na dom pobirat doneskov za Ciril-Metodov dan! Uspeh te okrožnice je bil ta-le: Podaril je: g. L. Sagadin 1 K, g. Paulinič 1 K, g. Novak 2 K, g. Toplak 2 K, g. Arnuš 1 K, g. Skuhala 1 K, g. Zupanc 2 K, gospod in gospa Jurtela 10 K. Tem izreka odbor svojo zahvalo!

Murski Sokol v Ljutomeru slavi 15. avgusta svojo 10letnico z veliko slavnostjo, katere je ob enem okrožni zlet Mariborskega okrožja.

Iz Veržaja pri Ljutomeru nam pišejo: V nedeljo, dne 6. julija je bil za trg Veržaj pomemben dan, takorekoč narodni praznik. Popoldne je priredil k nam izlet Murski Sokol s svojim starostjo g. Joškom Rajhom in načelnikom g. Joškom Velnarjem ml. Sprejem je bil navdušen, občinstva pa se je sestalo od vseh strani mnogo. Ob 4. se je začela javna telovadba pri gostilni g. Hedžeta. Z veliko točnostjo in spretnostjo so proizvajali čvrsti mladeniči najprej proste vaje, zatem pa z veliko bravuro telovadili na drogu in bradli. Občinstva se je polastilo kar navdušenje pri pogledu na vseskozi izvrstno uspele vaje; pač si je menda marsikateri gledalec na tistem želel tudi za se tako krepkih mišic in enakih telovadskih zmoglosti. Svoje priznanje in hvalo je izražalo občinstvo v burnem ploskanju, z živjo in na zdar-klici. Nekje tam vzdaji pa se je hudoval nekdo, ker se »čukulada« nikdar ni mogla in se nikdar ne bo mogla niti približno meriti s Sokolstvom. Vsa čast in polno priznanje vrlim Sokolom! Komur pa to ne gre v glavo, naj pokaže kaj boljšega, ali pa se ponižno potuhne in v jezik vgrizne, kadar ga bo srbel. Končavši javno telovadbo, so ostali Sokoli in občinstvo od blizu in daleč še pozno v noč skupaj. Ljutomerski napredni pevski zbor nam je pod vodstvom g. Velnarja zapel tudi več lepih mešanih zborov. Mnogo zabave je povzročilo srečanje ter licitacija divje race in torte; oboje je doneslo sokolski blagajni lep dobiček. Sokoli so si šteli v posebno čast, da jih je posetil in iskreno pozdravil tudi domači g. župnik. Takih blagosrčnih, nepristranskih duhovnikov bi si želeli mnogo! Hvala gre g. nadučitelju, da je okrasil šolo s slovensko trobojnico v pozdrav Sokolom. Murski Sokol naj se tudi v bodoče krepko razvija in žanje še lepše uspehe, saj je

njegova naloga v korist državi, najbolj pa našemu rodu, da se mu poraja čvrst, neustrašen, svobodoljub in samozaveden naraščaj.

Vsedilaški slovenski shod v Gradcu se je vršil dne 5. t. m. v prostorih gostilne »Pri zlati zvezdi«, z dnevnim redom: Kako odpomoči naraščajoči bedi slovenskega dijaštva? Ob 9. zvečer otvori predsednik phil. P. Strmšek shod, pozdravi v prvi vrsti vseučil. prof. dr. Murka, dr. Glonarja in zastopnike dunajskega dijaštva, ki so prihiteli na ta shod ter vse tovariše in predlaga g. prof. Murka v priznanje njegovih zaslug za dijaško podporništvo v Gradcu za častnega predsednika. Z burnim ploskanjem so vsi udeleženci odobravalni ta predlog. Gospod profesor povzame nato besedo, se zahvali za odlikovanje ter poroča imenom »Slov. podp. društva v Gradcu«. Ni nam mogoče podati temelje tega poročila v celoti; a iz vseh podatkov je natančno odsevalo, kako je potrebno, da se začne sistematično nabirati, da se ne posuše popolnoma blagajne podpornega društva. Morda še ima društvo na razpolago podporo za eden ali k večjemu za dva meseca. Ali kaj potem? Vsled tega pozdravlja g. prof. dejstvo, da se je dijaštvo združilo brez razlike struj in strank ter nastopilo pot samopomoči. Iur. Koder iz Dunaja poroča na to o zasnovanju vse akcije za gmotno zboljšanje slov. dijaštva, o njenih vzrokih, pomenu in namenu, ter izraža veselje dunajskega dijaštva, da se je pridružilo skupni akciji s tolikim navdušenjem tudi graško dijaštvo. Iur. Lemež z Dunaja oriše na to načrte za to akcijo. Treba je skrbeti, da se odpomore bedi slov. dijaštva sedaj, treba pa je iskati tudi novih virov za bodočnost. Z vsem tem naj se pečata centralni odbor v Ljubljani in socijalna konferenca, ki se skliče začetkom septembra v Ljubljano. Phil. Kovačič obrazloži shodu, kaj se je za akcijo že v Gradcu storilo in poudarja, da so zastopniki vseh treh graških akad. društev edini v tem, da je akcija uspešna le tedaj, če se združi vse dijaštvo in da so sklenili hoditi isto pot z dunajskim dijaštvom. Med. Ogorevc predlaga na to sledeče resolucije, ki se z odobravanjem soglasno sprejmejo: »Graško slovensko dijaštvo brez razlike struj in strank, zbrano na shodu dne 5. julija 1913 v restavraciji »Pri zlati zvezdi« smatra za neobhodno potrebno, da se slovensko dijaštvo solidarno zavzame z vso vnojo za zboljšanje gmotnega stanja slovenskega revnega dijaštva. Število slov. revnega dijaštva vedno narašča, podporna društva pa ne morejo v polni meri vršiti svoje plemenite naloge, ker se dohodki leto za leto vidno manjšajo. Da se tej bedi odpomore, sklene zbrano dijaštvo: 1. da se v letošnjih velikih počitnicah z nabiralnimi polami, s prirejanjem veselice in cvetličnih dni v korist podpornim društvom na Dunaju, v Gradcu in v Pragi tem momentano pripomore k večjim dohodkom. 2. Da se skliče v Ljubljani konferenca, katere naloga bodi na podlagi natančnih podatkov predočiti slovenski javnosti bedno gmotno stanje slov. dijaštva in najti pota za zboljšanje v bodočnosti.« Predsednik Strmšek zaključil na to izvrstno uspehi shod, bodreč vse k resnemu delu.

Javna zahvala. Obračun slavnosti, katero so v Mariboru dne 15. junija t. l. priredile ženska, moška in železničarska podružnica, je dognal 1200 K čistega dobička za družbo sv. Cirila in Metoda in 45 K kot donesek za obstoječi poseben »Sklad za slovensko šolo v Mariboru«. — Da smo dosegli tako lep uspeh, zahvaliti se imamo v prvi vrsti čilemu in delavnemu slavnostnemu odseku, posebno pa č. č. damam in gospodom, ki so vodili posamezne šotore in oddelke. Od sodelujočih društev se moramo hvaležno spominjati vrljih Sokolov, kluba »Čechu«, »Narodnega pipca« in »Trgovskega obrtnega društva«. Prav posebno zahvalo izrekamo ljubeznjivi gospi, ki je vprizorila tako lepo otroško predstavo. Vsa požrtvovalnost naših vrljih sodelovalcev pa bi bila brezuspešna brez dobrotnikov. Torej vsem, ki so se odzvali našim nabiralkam z gotovino in različnim blagom, med njimi posebno celjskim damam, »Triglavanom« itd. iskreno zahvalo! — Spomin na to lepo slavnost, ki je vnela v marsikaterem srcu iskro živega rodoljublja in ki je imela na kraju, kjer se je vršila, prav poseben naroden pomen, pa naj bode najlepša zahvala vsem, ki so se udeležili in pripomogli k uspehu. — S Ciril - Metodarskim pozdravom odbor.

Koroško.

Celovski občinski svet. V zadnji seji celovškega občinskega sveta sta

bila med drugim imenovana v kuratoriji trgovske šole zopet občinska svetnika Hattheyer in Weiss, v mestni šolski svet pa občinski svetnik profesor Wolfsegger. — Društvo za sežiganje mrlice »Flamme« na Dunaju so se dovolili za zgradbo krematorija v Liberu trije kamni po 100 kron kot brezobrestno posojilo in se je sklenil pristop k društvu z letnim doneskom po 10 K. Po raznih sklepih o internih mestnih zadevah se je odobrili tudi računski zaključek mestnih hranilnic.

Strela je udarila povodom večerašnje nevihte v posestvo Josipa Fritza, po domače Lamperta, v bližnji celovski okolici. Strela je zanetila požar, ki je popolnoma uničil hišo in gospodarska poslopja. Prebivalci so si rešili komaj življenje. Pogorelo je vse. Škoda je v očigled mali zavarovalnici zelo velika.

Usoden vojaški puškin naboj. Pri Bovcu je našel 16letni pomožni delavec Andrej Mlekuš ostro nabit naboj za vojaške puške. Sprožil je naboj s tem, da je tolkel na užigalo z ostrim kamnom. Naboj se je razletel in pri tem odtrgal Mlekušu 4 prste desne roke in ga močno opelkel po obrazu. Njegovega brata, ki je bil v bližini, je ranil naboj na levi nogi. Težko poškodovanega Andreja Mlekuša so odpeljali v bolnišnico.

Primorsko.

Iz državne železniške službe. Adjunkt Ljudovik Jereb je imenovan za revidenta v VIII. činovnem razredu uradnikov državnih železnic.

Goriško deželno gospodarstvo. Goriška dežela nima ne zdravstvenega zakona in ne deželnega šolskega zaloga. Šolsko breme občuti goriško prebivalstvo silno trpko in zadnji čas bi bil, da se temu odpomore. Deželni šolski zalog bi razbremenil okraje, toda v deželnem zboru so leta 1904. sprejeli tak zakon, da ljudstvo najprej trpi pod šolskim bremenom potom okrajnih šolskih zalogo. Če bi bil uveden deželni šolski zalog, bi bilo ne samo pomagano ljudstvu, ki je že itak silno obremenjeno, marveč bi bile tudi izključene podobne malverzacije kakšnega Kozine, katere je pokazala zadnja senzacionalna obravnava v Gorici, povodom malverzacija v okrajnem šolskem svetu goriškem.

Obrtno šolstvo v Trstu. Narodna delavska organizacija sklicuje za nedeljo dne 13. t. m. ob 10. uri dopoldne javen protestni shod na Velikem trgu pred namestništvom z dnevnim redom: »Kaj je z našim obrtnim šolstvom?« Glavni poročevalec je dr. Vekoslav Kisovec.

Eksplodizija steklenice ogljikove kisline. Včeraj je prispel iz Moravsk v Trst cel železniški voz steklenic, napolnjenih z ogljikovo kislino. Te steklenice je zlagovalo 5 delavcev v skladišče državne železnice. Pri razkladanju se je pripetila 27letnemu delavcu S. Slavcu nesreča, da se mu je izmuznila iz rok ena steklenica, ki je padla na drugo pred vozom na leh ležečo steklenico. Ta steklenica se je razletela in povzročila strašno nesrečo. Delavca Slavca je odneslo daleč proč in so ga našli skoro popolnoma raztrganega. Druga delavca, Spazala, so našli več metrov od mesta eksplozije nezavestnega s težko rano na prsih. Lahko so poškodovani vsi ostali delavci. Pretres vsled eksplozije je bil tako silen, da se je streslo celo skladišče in je odneslo en del strehe. Ranjence so odpeljali v bolnico, sodnija je zaplenila steklenice in uvedla preiskavo.

Simuliran napad. Pred kratkem smo poročali, da je napadel neki neznanec trgovskega učenca tvrde Al. Butti v Trstu Oresta Bilucaglio z denarnim pismom, v katerem je bilo 680 kron, kateri je bil poslan k svaku Tociju. Povodom preiskave se je dognalo, da je fant lagal in da ga ni nihče napadel, marveč da je izročil denar enemu svojih tovarišev, katerega ima pa dečko noče povedati.

Trčenje ladij. Ne daleč od lomilca valov v tržaškem pristanišču je trčil parnik »Adria« v neko laško jadrnico. Obe ladiji sta dobili precejšnje poškodbe. Kdo je nesrečo povzročil, še ni dognano.

Reška kriza. Grof Tisza se je vrnil včeraj iz Dunaja in je sprejel takoj v posebni avdijenci reškega guvernerja grofa Wickenburga, ki mu je poročal o razmerah na Reki, o odporu reških laških magistratovcev proti naredbam vlade, zlasti o uvedbi državne obmejne policije, in o demisijski mestne delegacije. Avdijenca je trajala zelo dolgo, njen uspeh še ni znan. Grof Wickenburg se je vrnil danes na Reko in gotovi krogi vedo, da ima s sabo ali pa da dobi v kratkem popolna pooblastila kot kraljevi komisar na Reki.

Glasbena Matica.

Snoči se je vršil v dvorani šole »Glasbene Matice« redni 41. občni zbor. Zborovanje je otvoril s primeranim nagovorom in pozdravom predsednik gosp. dr. Fran Mohorič. Nato se je spomnil predsednik več med letom umrlih zaslužnih članov »Glasbene Matice« posebno gg. dr. Vošnjaka, cesarskega svetnika Murnika, Valentina Krisperja, I. Prosenca, prof. Orožna in župnika Mužine.

V znak sožalja in v izkaz zadnje časti društva so se dvignili zborovalci s sedežev.

Gosp. dr. Mohorič je podal nato kratko sliko društvenega delovanja in izrekel javno zahvalo vsem podpornikom »Glasbene Matice«, ki je kot kulturni in ne špekulativni zavod navezan na podpore. Pred vsem se je zahvalil gosp. predsednik za redne podpore vladi (4500 K), mestni občini ljubljanski (3000 K) in zasebnim podpornikom pred raznim denarnim zavodom, ki so se blagohotno spomnili tega velevažnega, za Slovence in Slovane toli pomembnega zavoda. Dalje je izrekel gosp. predsednik zahvalo vsem činiteljem, ki so na en ali na drug način pripomogli k uspešnemu delovanju zavoda, zlasti pa vsem odbornikom, učiteljskemu in pevskega zboru. — Temu je sledilo natančno, vestno in pregledno sestavljeno tajniško poročilo gosp. dr. Jankota Žirovnika. Iz obširnega poročila povzamemo sledeče: Na lanskem občnem zboru je bil izvoljen za predsednika gosp. dr. Fr. Mohorič, c. kr. okrajni sodnik. Nato se je konstruiral ravno takrat izvoljeni odbor. V svrhu delitve dela je odbor izvolil več odsekov in sicer: 1. artistski odsek, 2. odsek za evidenco in nabavo novih članov, 3. odsek za upravo pokojninskega zaklada, 4. šolski odsek in 5. finančni odsek. Predsednik je bil kot tak član vseh odsekov. V odboru »Slov. Filharmonije« zastopa »Glasbena Matica« tajnik dr. Janko Žirovnik, društveni upravitelj je bil mestni učitelj gosp. Andrej Rape, vodja blagajniških knjig pa davčni upravitelj gosp. Mohorič. — Članov je imela »Glasbena Matica« v preteklem letu 672 in sicer 8 častnih, 50 ustanovnih, 316 rednih ljubljanskih, 298 rednih izven ljubljane in 125 samoprajnih članov pevskega zboru in sicer 67 ženskih in 58 moških. Iz poročila o delovanju v splošnem poročamo, da se je vložilo tekom zadnjih let več prošelj za deželno podporo na deželni odbor in na deželni zbor. Vse te prošnje so ostale žal brez uspeha, ostali ste samo redni podpori države in mestne občine ljubljanske. Društvo je bilo vsled tega zaradi gmotnih razmer zelo ovirano v svojem delovanju. Bogato muzikalno gradivo naših nadejnih skladateljev in nabiralec naših narodnih pesmi edino le zaradi tega ni prišlo do tiska in do izvajanja. Tudi komornih večerov in simfoničnih koncertov »Matica« ni mogla prirediti v nameravanem obsegu delavnega načrta. Tudi so se morale iz istega vzroka odkloniti podpore glasbenemu naraščaju. — V društvenih hišah so se mogla izvršiti samo najmanjša popravila. — »Glasbena Matica« je izročila svojemu najmlajšemu častnemu članu gosp. p. Hugolinu Sattnerju, umetniško izdelano diplomu, katero je brezplačno naslikala gdca. Anica Zupanc. »Matica« je čestitala pismeno pevskega društva »Hajdrih« na Prosseku k 25letnici obstoja, po zastopnikih se je udeležila slavlja 100letnice obstoja c. kr. družbe ljubiteljev glasbe (konservatorija) na Dunaju, poslala je zastopnika na slavlje 30letnega gledališkega umetniškega delovanja vit. Ernesta Camerotte v Zagreb, ki je izročil slavljencu lavo venec, zastopana je bila pri slavnosti 50letnega delovanja hrvaškega pevskega društva »Kolo« v Zagrebu in je izrekla pismeno sožalje upravi hrvaškega gledališča povodom smrti Adama Mandroviča, enako pevskega društvu »Hajdrih« na Prosseku in družini Gorupovi ob smrti njenega predsednika gosp. Gorup a. Kot glasbeno literarni zavod je izdala »Glasbena Matica« društvene muzikalije: Oskar Dev: »Trije samospevi« in Ziga Poljšek in J. Vedral: »25 pesmi za vijolino s spremljevanjem klavirja«. Za tekoče leto je več muzikalij za člane kakor za prodajo že v tisku. Na glasbeni šoli »Matica« je delovalo v minolemu letu 13 učnih moči. Na novo se je otvoril brezplačni pouk soloobveznih dečkov in deklic v zborovem petju, kateri pouk se je izvršeno obnesel. Glasbeno šolo je obiskovalo tekom leta 637 učencev, šteto po osebah, in 849 učencev, šteto po raznih predmetih. Odbor je oprostil v minolemu šolskem letu 145 revnih, nadarjenih učencev deloma ali popolnoma plačevanja ukovine. — Tudi šole podružnic v Celju v Kranju, v Gorici in

v Trstu so se v minulemu letu razvijale in dosegle lepe uspehe. Nova podružnica »Glasbene Matice« se snuje v Ribnici na Dolenjskem. Vse podružnične šole je nadzoroval gospod profesor Matej Hubad. V minulemu letu 1912/13 je priredila »Glasbena Matica« 4 koncerte in je bila pripravljena tudi na »Ipavčev spominski koncert« katerega pa je morala preložiti na jesen, ker v maju ni bil na razpolago orkester »Slov. Filharmonije«. — V pevskem zboru je štela »Matica« 58 članov moškega in 136 članic ženskega pevskega zboru. — Gosp. poročevalec je zaključil svoje poročilo sledeče:

Slovenci smo lahko ponosni na ta svoj zavod, ki je med prvimi glede razsežnosti in intenzivnosti svojega delovanja ter glede svojih uspehov na avstrijskem jugu. Naj bi se ga zato oklenili vsi Slovenci, ki so dobre volje in ki imajo zmisel za kulturni napredek našega naroda, ter pristopili kot člani in podporniki k društvu. Tudi denarni zavodi naj bi podpirali naše stremljenje z zdatnimi podporami. Posebno pa velja naša prošnja na naslov dežele Kranjske, ki naj bi nas podpirala poleg države in mesta Ljubljane. Vsak, ki kaj žrtvuje za »Glasbena Matica« in ki jo podpira moralno, naj si bo v svesti, da je s tem pripomogel k razvitku slovenske glasbe in da je vsaka žrtev rodila stoteren sad. — Poročilo gosp. tajnika je bilo z odobravnem sprejeto.

Nato je podal blaginikov namestnik gosp. notarski kandidat dr. Josip Kregel strogo natančno sestavljeno blaginjsko in premoženjsko poročilo »Glasbene Matice«. Dohodki lanskega leta so znašali 41.258 kron 75 v, izdatki pa 45.451 K 98 v, torej se izkazuje primanjkljaj v znesku 4193 K 23 v. Skupno premoženje je znašalo 76.117 K 42 v.

Na predlog računskega preglednika gosp. Pibernika so podelili zborovalci blaginiku, odnosno njegovemu namestniku absolutorij s splošno zahvalo in priznanjem za trudopolno, težko in točno delo. Pri volitvi, ki se je vršila na predlog gosp. Sadarja z vsklikom, je bil voljen na predlog istega gospoda za predsednika zopet gosp. dr. Mohorič, izmed 13 odbornikov pa jih je ostalo 11 starih, namesto gg. Miha Grudna in Škerlja Ivana, katerih prvi je bil prestavljen iz Ljubljane, drugi pa je že itak v odboru kot načelnik pevskega zboru, pa sta bila izvoljena gg. dr. Fr. Černe, odvetniški kandidat, in Fr. Potočnik, revident južne železnice. Tudi preglednika sta ostala bivša funkcionarja gg. Ivan Pibernik in Josip Juh.

Nato je poročal gosp. profesor Hubad o bodočem delu »Glasbene Matice« kot koncertni in glasbeni zavod, pri čemur je med drugim pred vsem poudarjal, da pridejo na vrsto vse dobre domače skladbe, katere »Matica« z velikim veseljem pozdravlja, in da pri tem »Matica« ne pozna nobenega zapostavljanja, marveč bo priredila vse, česar prireditve ne odvise od samovolje, marveč od moči »Matice«, odnosno tudi od orkestra. Glede delovanja podružnic, katere je nadzoroval, poroča gosp. M. Hubad, da je bilo delovanje podružnic zelo uspešno in zadovoljivo. Končno izreka zahvalo pevskega zboru, ki je veliko pripomogel k lepim uspehom »Matice«, kakor tudi predsedniku in celemu odboru za požrtvovalno delo in podporo. — Izvajanjem gosp. Hubada se je pridružil tudi gosp. predsednik Mohorič, ki je nato s ponovno zahvalo vsem in s krepkim bodrilom na nadaljnje delo zborovanje zaključil.

Dnevne vesti.

+ Zaplenjeni! Hochenburger je imel res dober nos, ko je postavil Alberta Luschana za državnega pravdnika v Ljubljani. Pridobil je z njim funkcionarja, ki ga sicer ne obremenjajo posebni juridični talenti, ki pa z vnojem starih križarskih viteзов izvršuje konfiskacijsko prakso svojega mojstra. Zoper to konfiskacijsko prakso se pritožujejo mladane vse stranke — izvzeti so samo nemški nacionalci in klerikalci — v državnem zboru so bili zaradi te konfiskacijske prakse že velikanski viharji, toda ostalo je vse pri starem. Posebno kadar ni parlamenta, takrat cveto konfiskacije, da je kar veselje. Tudi naš list je bil včeraj zaplenjen in sicer zaradi uvodnega članka, v katerem smo govorili o prelomljenem kompromisu glede deželnozborskega, volilnega reda. Verjamejo prav radi, da je vladi razpravljano o tej stvari skrajno neprijetno in da bi rajraje zadržala vsako diskusijo o tem predmetu. Toda s konfiskacijami se ne bo nič doseglo. Tu gre za življenske interese mest in trgov in mi jih bomo branili z vso odločnostjo in z vso brezobzirnostjo, pa naj nas še tolikokrat konfiscirajo, in kritizirajo bomo vladu z vso ostroščjo, kakor

zaslužni. Zoper konfiskacijo ne moremo ničesar storiti. Pritoževanja smo se že davno odvalili, parlamenta pa zdaj ni. Toda parlament se bo zopet sešel in tedaj se bomo zopet videli z vlado in z državnim pravnikom in s Hohenburgerjem.

+ Završnica v električni luči. »Slovenec«, z dne 1. julija 1913, št. 148. poroča. Izšla je razsodba druge instance o deželni elektrarni na Završnici. Deželna vlada je odklonila vse ugovore proti deželni elektrarni, odklonila je pa tudi zahtevo dež. odbora, da se mu podeli časovno neomejena koncesija; koncesijo je omejila na 90 let. — Za nas ni to nič novega, saj dobro vemo, da kranjska dež. vlada rada vse ugodi dež. odboru. Ta koncesija pa še ni pravomočna in je vredna prav toliko za deželo, kakor so vredne v zadnjem času oddane zaupnice občin za deželnega glavarja kranjskega. Ta koncesija ne izpremeni prav nič na dejstvu, da se že dve leti gradi **proti-postavno** na Završnici dež. električna centrala, od katere bodo imeli deželani samo škodo. — Kranjska dež. vlada je bila opetovano opozorjena na te nedostatke. Nje dolžnost je bila, takoj na to po večjih strokovnjakih te vse projekte izprašati, na kar bi bila lahko prišla do zaključka, da je delo na Završnici **takoj ustaviti**, to tembolj, ker bi se pri tem lahko sklicevala na sklep dež. zbora z dne 20. oktobra 1910., ki se glasi dobesedno: S tem pa študij o izkoriščenju kranjskih vodnih sil še nikakor ni smatrali za zaključene, zakaj predno se more postaviti predlog na zgradbo kake naprave, bo moral deželni odbor imeti v vsakem oziru prepričanje, da bo ta naprava nadkriljevala vsa druga stavbna mesta. Iz tega vzroka bo merjenja, projekcijska dela itd. še nadaljevala, za kar se postavlja znesek 50.000 K v proračun za l. 1911. Vprašamo: **Kdaj se je pa dež. odbor prepričal, da projekt na Završnici v vsakem obziru vse druge projekte nadkriljuje?** In če je dež. zbor za tako prepričanje votiral 50.000 kron? — Vsa zadeva kaže, da si je dež. odbor ves ta trud in denar prihranil. Sklep dež. zbora je vrgel enostavno čez plot! In brez sklepa dež. zbora, ne da bi upošteval druge boljše projekte, je pričel zgradbo na Završnici meseca avgusta 1911. In kakor drag je bil začetek te stavbe! Inžiner Tobellu za koncesijo, katere še danes ni, 100.000 kron. Mejašem ob vodi Završnici vsakemu kolikor je sam hotel, skupaj 240.000 kron. Mlini in žage na tem potočku so se odškodovale tako drago, da bi moral v primeri k tem, **vsak mlin na Savi veljati najmanj 300.000 kron.** Ta zgradba se sedaj nadaljuje že dve leti! Dve leti se meče proč denar, ne da bi kdaj splošnosti kaj zaleglo! Zaradi česa se pa deželni odbor pravzaprav zapriseže? Ali ne zato, da bo izvrševal vestno sklepe deželnega zbora in s tem dajal deželanom dober izgled; ne pa da iste tepta z nogami, ponašajoč se na svojo avtonomijo? Če dež. odbor sam svojih sklepov ne uvaža — kako pa more zahtevati, da bi se drugi deželani po njih ravnali? To niso več čuvaji postav in reda v deželi; to je že anarhija! Kranjska dež. vlada pa vse to ravnodušno gleda in ne misli, da s tem podkopluje svojo lastno avtoriteto. Če se deželni odbor ne bo držal sklepov dež. zbora, se bo drugih še veliko manj. — **Skraini čas je pač, da deželna vlada napravi red; tiste, ki niso držali sklepe dež. zbora in s tem ogroženoškodovali deželane, pa pokliče nemudoma na odgovor vsaj s tem, da skliče deželni zbor.**

+ Ljubljanski Nemci so jezni na državno policijo, ker jim je pri turnarski slavnosti prepovedala razobesiti frankfurtske zastave. Dokler je imela mestna občina skrb za javni red in mir, ni hotela vlada nikoli priznati, da je ta pangermanska zastava provokatoričnega značaja — sedaj, ko je policija državna, ko so državni organi odgovorni za javni red in mir, je pa hitro prišla do boljšega spoznanja. Nemci pravijo, da bi zaradi frankfurtskih zastav gotovo ne prišlo do izgrediv, češ, da imajo ljudje velikanski respekt pred »pikelhavbami«. No, izgrediv bi prav gotovo ne bilo, to je res, saj je za časa mestne policije dostikrat visela na kazinskem vrhu ta zastava, ne da bi se kdo zanjo zmenil in je bil zaradi nje samo enkrat velik konflikt, ko so namreč klerikalci razgrajali pred kazino in s kamni razbijali slovensko — nemško zvezo v deželnem zboru. Najlepše pa je širokounstno pozivanje ljubljanskih Nemcev, da je prepoved državne policije maščevati nad Slovenci. V svojem listu pozivajo Nemci vse rojake, naj skrbje, da se ne bodo smele razobešati slovenske trobojnice nikjer, **koder imajo Nemci večino in oblast.** — Ta poziv je prav nepotreben, ker delajo Nemci že od nekdaj tako, če le

imajo moč, in jim gredo pri tem državne oblasti z vso ljubeznijo na roko.

+ Torej še hušji poraz za klerikalno stranko. Iz prav katoliškega vira iz smihelske fars pri Novem mestu se nam poroča: Vaš novomeški dopisnik je v svojih poročilih glede ponesrečene zaupnice dr. Šusteršiča brzkone pomotoma zamenja razmerje glasov ob priliki prve občinske seje, pri kateri se je o tej zaupnici obravnavalo. Ni namreč prav, kakor se je poročalo, da je bilo 17 glasov za, 5 pa proti zaupnici, ampak **17 glasov je bilo proti zaupnici in le 5 za zaupnico.** Če se upošteva, da so med odborom, ki šteje 32 članov, samo trije, ki niso bili izvoljeni na katoliški podlagi, ampak zunaj vsake politike in le da pospešujejo blagor občine, vsi drugi pa so bili izvoljeni na katoliški podlagi, je to gotovo hud poper za klerikalce, če se je med klerikalnimi odborniki našlo kar 14 takih mož, ki ne marajo biti kimavci pod klerikalno komando in ki vedo razločevati vero od politike, da torej občinski odbor nima ne z eno, ne z drugo ničesar opraviti, ker je njegova naloga samo gospodarskega značaja. Župan Štembur, ki je zadnjič na shodu v novomeški dvorani podgorske odbornike sramotil, češ, kaj se kmetje razumemo na kaj bolj učene stvari, je bil zdaj priča, da imajo tudi podgorski kmetje nekaj soli v glavi.

+ Zapovedana zaupnica v Prečini. Iz Gor. Straže se nam poroča: Tudi nas je doletela »čast«, da smo v prečinskem občinskem odboru razpravljali o zaupnici deželnemu glavarju. Prva tozadevna seja ni bila sklepna. Župan Turk se je bal na dnevni red zapisati, da pride tudi zaupnica na vrsto. Potem je župnik in njegovi kimavci začeli agitirati natihoma, da se pri prihodnji seji zaupnica ja soglasno potrdi. Župan je nato za nedeljo zopet sklical sejo, pa se je tudi to pot bal, postaviti zaupnico na dnevni red. Dal jo je pod »raznoterosti«. To pot je bil občinski odbor sklepčen. Po dovršitvi drugih točk, je prišla tudi zaupnica na vrsto. Župan jo je prebral iz zapiska, ki je bil občini najbrže poslan od deželnega odbora. Začne se pa nekako tako-le: **»Tista grda oseba,«** ki je našega velečastitega gospoda deželnega glavarja **tako grdo obrekovala.** Tedaj se je od seje odstranil občinski odbornik Feliks Kos. Njegov tovariš občinski odbornik Rudolf Faleskini pa je nalašč ostal še tudi pri tej točki. Pa jim je bral levite, da je župniku kar po ušesih brnelo. Odločno je protestiral, da bi se v občinskem odboru, kjer gre le za občinsko gospodarstvo, uganjala tudi ljubljanska klerikalna politika. Dr. Šusteršič čez se čuti žaljenega, naj toži, občinski odbor pa s tem nima ničesar opraviti. Seveda te levite niso nič pomagale. Z veliko silo se je nabralo zadostno število odbornikov. Ne samo značilno, ampak za klerikalce naravnost sumljivo pa je dejstvo, da se te seje namenoma niso udeležili 4 najhušji klerikalci: Ivan Rakoše, žganjar, tukaj; bivši župan Franc Vintar in odbornika Krese in Šetina. Ali se zdaj že tudi prvi katoliški stebri sramujejo podpisati tako zaupnico?

— Skrajna surovost. Glasilo ljubljanske nemškutarije se na ostuden način zaganja v cvetlični dan. Trdi namreč, da so nabiralke tudi nemške trgovce »drangsalarale« tako, da se lahko govori o izsiljevanju in obžaluje, da ti nemški trgovci niso dali dotičnih deklet in njih spremljevalcev aretirati. Kdor je videl, kako se je vršilo nabiranje, tisti bo lahko potrdil, da se o kakem usiljevanju cvetlic ni bilo govora in da so nabiralke nastopale **skrajno skromno** in niso žive duše nadlegovale. Na nosu se pa človeku še ne pozna narodnost — in če so bile kakim nemškutarjem ponudene cvetke se je to zgodilo le pomotoma in je bilo dotični prodajalki krvavo žal, saj je slišala le take surovosti in psovovanja, da so kar bežale. Sicer pa bi prav radi vedeli, kateri nemški trgovci se morejo pritožiti, da so bili nadlegovani. Na dan z imeni, da se bo spoznala resnica, kajti stajali bi glavo, da graški nemški list laže in obrekuje.

— Policijska nepristnost. Danes zjutraj ob 7/47. se je pripeljal s Posavja v mesto kolesar, ki je vozil sicer po trotoarju, a na pravi strani. Stražnik št. 106 ga je pri Zabkarjevi tovarni ustavil in zapisal. Ravno med tem zapisovanjem se je pripeljal iz mesta mimo Zabkarjeve tovarne neki nadporočnik. Tudi ta je vozil po trotoarju in vrhu tega na **napačni strani.** Toda stražnik se za tega nadporočnika ni zmenil, še manj da bi ga bil ustavil in zapisal. Ali imajo pri državni policiji za uniforme druge paragrafe, kakor za civilne ljudi?

— Umri je danes v jako visoki starosti zasebnik gospod Jernej Tomšič, znan pod imenom »šior Bartol.« Rokojnik je bil doma nekje

pri Ložu. Še v mladih letih je prišel v Trst, kjer si je s svojo pridnostjo in bistroumnostjo pomagal tako naprej, da si je pridobil lepo imetje. Bil je trgovec v Trstu, potem lesni trgovec na Rakeku, kakih 20 let pa je živel kot zasebnik v Ljubljani. Ta originalni mož je bil blaga, poštena, narodna duša, ki ga je vsak rad imel; bil je vesel in dovipen in imel je dobro srce in odprte roke. Kako star je bil, tega menda še sam ni vedel; sodilo se je, da je med 80. in 90. letom. A s kako ljubeznijo je ta vrli mož zasledoval vse naše narodno življenje, kako ga je veselil vsak uspeh, kako ga je bolela vsaka krivica in kako zvesto je pri volitvah vedno stal pri narodno — napredni stranki. Še pred kakimi 14. dnevi je imel nekdo priliko z njim govoriti. Ves slab, že skoro slep, z oteklimi nogami, je sedel blizu svojega stanovanja pri gledališču — pa je začel takoj govoriti o bodočnosti Balkana in je z navdušenjem, ki je marsikako mlado srce ne premore, izražal svoje misli o pomenu balkanskih dogodkov za Slovenstvo. Res, vrl mož je bil ta dobri »šior Bartol«. Kdor ga je poznal, mu ohrani prijazen spomin. — Pogreb se vrši jutri ob pol 5. popoldne iz hiše Gledališka ulica 5.

— V Belgrad je danes zjutraj odpotoval zdravnik gospod dr. Jernej Demšar iz Ljubljane, da vstopi v službo srbskega »Rdečega križa«. Kdor izmed slovenskih zdravnikov le more, naj se odzove prošnji srbske sanitetske uprave, ker je na bojišču naravnost strašno pomanjkanje zdravnikov.

Poroča. V terek se je na Vrhniki poročila gđ. Zora Lenarčičeva, hčerka deželnega poslanca in veleposelnika g. Josipa Lenarčiča, z graščakom g. Avreljem Josipom Rauerjem. Poročil ju je zagrebški nadškof dr. Anton Bauer, ki se je nalašč za to pripeljal iz Zagreba na Vrhniko. Novoporočencema najiskrenejše čestitke!

Dr. Šusteršičeva polomijada v Šmartnem pod Šmarno goro je spravila »Slovenca« hudo iz konteksta, da kar ne pride k sapi. V prvo se je zaletel v šmartninsko pošto, a ko je tam dobil zaslužno lekcijo, se je obrnil naravnost na pošto ravnateljstvo z zahtevo, da ustvari poseben poštni urad za občino Šmartno, ali nastavi vsaj dvoje poštних slov. Razvneti »Slovenec« misli namreč, da sme poštno ravnateljstvo tako razpisati ljudski denar, kot si ga dovoljuje kranjski deželni odbor. Za dve, jedva pol ure drugo od druge oddaljeni neznatni vasi, poleg še v ravnini ležeči, pa dvoje uradov, ozir. dvoje poštних slov! In to radi enega samega zapeljanega pisma, ki je bilo vzrok, da vaščani niso dr. Šusteršiču postavili slavlodkov in razvesili zastav! Za počit! Takega luksusa se ne upajo spogotati niti v prestolni Ljubljani. — Končno se je obregnil »Slovenec« še ob šentvidski poštni urad, češ, da bi »že zdavnaj lahko vedel, da se nahaja županstvo občine Šmartno v Tacnu in ne v Šmartnem. Njegova naloga je tedaj, taka pisma poslati v Tacen in ne v Šmartno.« Tu se je brijtni »Slovenec«, ki je na vsakem polju doma in največji vseznal, še koreniteje urezal. Poštni nastavljenec ne briga prav nič, kje imajo posamezne občine svoje županske urade, nego jim je edina skrb in naloga, da dostavljajo, ozir. odpremljajo korespondenco na tisti kraj, ki ga je naznačil odpošiljatelj. Kdor ima količkaj pojma o poštнем poslovanju, ve, da zahtevana nagla odprava pošiljatev, listov itd. niti ne pripušča uslužbenecem, da bi pri sondiranju prečitali in prešudirali vsako adreso od konca do kraja, nego da se gleda samo na **določeni kraj.** Ker »Slovenec« nikakor noče v trdo glavo, koga pri prepornem slučaju zadene krivda, mu povemo mi. **Deželni odbor v prvi vrsti, a v drugi šmartninsko županstvo!** Za poštni urad šentvidski ni nikak škandal, kakor se izraža ogorčeni »Slovenec«, niti za onega v Šmartnem, če je prišlo pismo šele po preteku dveh dni v roke naslovljencu, nego velik škandal je, da ne zna deželni odbor, v katerem kraju stanuje njemu podrejeni šmartninski župan. Ekspedit deželnega odbora je naslovil pismo na županstvo v Šmartnem pod Šmarno goro, — njegova prokleta dolžnost je pa bila, tej označbi dostaviti še: **pošta Tacen!** Tako pravilno adresirano pismo ne bi bilo romalo od Poncija do Pilata. — Kar ve pri nas vsaka krščenica, tega ne znajo pri deželnem odboru! Kaj značilna je ta temeljitost! V drugi vrsti je pa zakrivil ono »veliko nezgodo in nesrečo« šmartninski župan, ker je opustil obveščanje deželnega odbora, da mu uradni dopisov ni naslovljati v Šmartno, nego v Tacen, kjer ima županstvo svoj stan. Na ta način bi se bile preprečile »antidiluvijalne razmere« že davno. »Slovenec« naj se

lepo pomiri, in za ušesa prime deželni odbor in tistega župana, druge vestne ljudi pa pušča lepo na miru! — Čelešnikov Juri.

Afera Mazelle - Makar poravnana. Med g. Mazelletom in g. Makarjem veleposelnikoma na Krupi je prišlo pri skupnem gospodarstvu graščin na Krupi do diferenc. Ta zadeva se je pri glavni razpravi pred novomeškim okrožnem sodiščem v terek v obojestransko zadovoljnost poravnala. G. Julij Mazelle plača g. Makarju iz računa na prodano graščino Krupa 27.073 K 17 v. Pridrži pa si pravico zahtevati od dedičev po Franji Makar zapuščinski spis in sicer od dedičev priznano terjatev 14.916 K 59 v, istotako od istih dedičev zahtevati polovico od njega plačanih davkov v znesku 2955 K 61 v. G. Mazelle nikakor ne priznava, da on dolguje zapuščini po Franji Makar znesek 8083 K 40 v. Vsaka stran trpi svoje stroške in plača svojega odvjetnika. G. Makar pa izjavlja, da g. nasprotniku odstopi cesije raznih terjatev. Glede zapuščinske terjatve v znesku 8083 K 40 v obe stranki pripomniti, da jo je g. Mazelle takoj v plačilo vzel in to zgolj v dosedaj predložene poravnave. — In s tem je ta zadeva, ki je zgolj civilno pravnega značaja, z lepa spravljena s sveta, na veliko žalost gotovih črnih duhov, ki so se veselili, iz te zasebne zadeve za bodoče volitve kovati svoje intrige. In le zato, da bodo ti duhovi že zdaj pomirjeni, damo tej zadevi prostora.

Nezaupnica občinskemu gospodarstvu v Prečini. Pri zadnji občinski seji, ki jo je sklical prečinski župan Turk, da občinski odbor soglasno sklene zaupnico deželnemu glavarju, je postavil na dnevni red tudi odobritev občinskega računa za minulo polovico leta. To je bila velika predznost, ki jo je zmogel le tak klerikalen župan. Kajti znano je, da se gre pri občinskih računih v tej občini za nekaj tisočakov, katerih usoda še sedaj ni pojasnjena, ker deželni odbor tozadevne pritožbe in prošnje, naj se ukrene nepristranska revizija občinske blagajne, še zdaj ni rešil. Če se gre za nepojasnen, nepravilni račun iz prejšnje dobe, kako mora biti račun za to polovico leta v redu? Ali ne glede na to, je tudi ta račun vseskozi tako zmuden, da ga pošten občinski odbornik ne more z mirno vestjo potrditi. Zato sta obč. odbornika gg. Faleskini in Kos izjavila temu računu, oziroma tistemu, ki ga je sestavil, nezaupnico. Tako je prav! Le odločno nastopati!

Doklada za organista. Iz Tržišča pri Mokronogu: Dandanes hoče živeti vse iz doklad. Ampak o takih, katere si je naš župnik izmislil, še nismo slišali. Izposloval je namreč, da se pobira za tukajšnjega organista in obenem mežnarja 6% doklada na direktne davke od vseh tistih davkoplačevalcev tržiške in mokronoške občine, ki spadajo pod faro Tržišče. Dosedaj je dobival organist plačo in natura. Ne vemo, kaj porečejo prizadeti davkoplačevalci in davčni urad v Mokronogu, kojemu se je naložilo pobiranje, k tej novovrstni dokladi. Nejevolja davkoplačevalcev bo povsem opravičena, ker ima ta doklada popolnoma napačno podlago, namreč višino davkov. Kajti veleposelnik in bajtar imata enako veliko korist od orgljanja in zvonenja, če se natanko vzame nobene, in vendar mora prvi 10 ali 20krat več plačati te doklade, kakor drugi. Nadalje tudi lažje plača posestnik v tej denarni stiski s svojimi pridečki, kakor v denarju. Odj davčnega urada bo tudi gotovo velik, ker bo moral pobirati doklado, ki se skriva sicer pod plaščem občinske doklade, a gre v resnici direktno v žep privatnika: Da bo povzročalo davkarji separatno pobiranje te doklade obilo težkoč, je ob sebi umevno. Če bo šlo tako naprej, bomo imeli kmalu doklade za farovške kuharice in ministrante.

Sin je očeta s sekiro udaril. V Kokrici sprla sta se oče in sin po imenu Gros, vulgo Stros zaradi prevržitka. Oče je imel ravno sekiro v rokah, ter je v jezi hotel sina udariti z njo. Ta pa iztrga očetu sekiro iz rok, ter ga udari po glavi z njo, da je oče nezavesten obležal. Sodnijska komisija se je podala na lice mesta.

Ciganka je odpeljala neko šletno deklico iz Podreče ob Savi. V gostilni »na Gašterju« nad kolodvorom v Kranju so jo še videli, sedaj se ne more dobiti nobenega sledu več za njima.

Obesil se je oženjeni gostač Janez Nahtigal v Vogljah vsled duševne zmedenosti! Mož je bil vdan pijančevanju!

Prometna zveza v Selški dolini je zelo slaba! Kdor se pelje s pošto iz Škofje Loke proti Železnikom, srečuje nešteto težko obloženih voz, kateri vozijo po slabi cesti. — Vsed tega se trudijo prebivalci Sel-

ške doline, prometno zvezo iz Škofje Loke po tej dolini izboljšati! Name-rava se ali napraviti električno železnico ali pa vpeljati osebne in tovrne avtomobile.

Iz Selške doline. V našem gorovju smo imeli v noči od 7. na 8. t. m. hudo neurje. Strela je provzročila precej škode. Na planini Rativočec je strela ubila osem glav odrasle goveje živine. Enemu samemu posestniku je ubila dva vola in eno kravo.

Gornje Vreme. Tu imamo župana, ki mu pravijo Franc Magajna. Ni glavna stvar to, kako se piše, marveč kako vrši svojo župansko nalogo. Zdi se, da ima bore malo pojma o svoji dolžnosti. Misli namreč, da je treba županstvo v korist sebi in ne občini. Tako n. pr. bi moral iti letos naš lov na dražbo, toda naš očka so imeli znanje z nekaterimi Tržačani, seveda kamoraši, kar meni nič — pardon, meni že — tebi nič naznanili na pristojno oblast, da se lov ne razpiše, marveč ostane v lasti dosedanjih najemnikov in to za 50 K (reci petdeset kron). Seveda dotični gospodje so Tržačani — kamoraši in nekaj več kakor uboga slovenska para. Tudi bodo pustili kaj več pri našem očki županu. No, človek obrača, Bog pa obrne. Našla sta se dva moža, ki jima blagor občine vendar ni le zadnja briga, ter protestirala na pristojnem mestu proti sklepu našega župana. In deželni odbor je res tudi ugodil njiju protestu ter odločil, da se ima vršiti javna dražba, pri kateri je občina dobila proti volji njenega poglavarja celih 63 K več. G. župan ali ste vi poklicani, da delujete v škodo ali v korist občine? — Drugače bomo posvetili pa še kam. Na svidenje! — Prizadet!

Kinematograf »Ideal«. Danes se predvaja zadnjič senzacijska ameriška drama »Štirinozni junak«, kjer se vidijo neverjetne vratolomne jahalne vaje. — Jutri specialni večer z Nordiskdramo »Mož s plaščem«. — V soboto krasna drama »Baje izgubljeni sin«.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske od 29. junija do 5. julija t. l. Novorojenci je bilo 13, mrtvorojenci 3, umrlo pa jih je 17, med temi 8 domačinov in 9 tujecev, in sicer za jetiko 3, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1. Za infekcijsnimi boleznimi so oboleli, in sicer 1 za noricami, 1 za škrlatiko, 2 za ekip-tovsko očesno boleznijo.

Tatinska tolpa v ljubljanski okolici, posebno proti gorenjski strani postaja vedno nevarnejša in dela že nasilstva. Prvi slučaj se je zgodil v nedeljo na neki osamljeni gozdni stezi pri Gameljnah. Ko so šle namreč tri ženske od prve maše iz Šmartnega pod Šmarno goro domov na Rašico — Šperkova, Venkova Lenka in še ena — so na navedeni stezi k njim prišli trije neznani moški in zahtevali od njih denar. Šperkova jim je dala 2 K, Venkova Lenka 1 K, tretja je pa bežala. Ko so rokovnjači denar dobili, so zopet odšli. Orožništvo sicer tolpo marljivo zasleduje, a dosedaj še ni imelo sreče je dobiti v pest.

Nesreča. Včeraj popoldne je z neke steze na Grad 70letni mestni ubožec Ivan Lovrin gledal čez ograjo na Omanov vrt. Pri tem je izgubil ravnotežje ter padel čez ograjo in tam nezavesten obležal. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Narodna obramba.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Spodnji Šiški priredi v nedeljo dne 13. t. m. veselico v gostilni g. Moharja. Sodeluje pevski in tamburaški zbor Čitalnice tako, da je povsem skrbljivo za lep in zabaven program. Vstopnina 40 vin. Začetek ob 4. uri popoldne.

Iz Zagorja ob Savi. Cvetlični dan. Naše učiteljstvo se je odtegnilo sodelovanju za nabiranje darov v prid slovenski šolski družbi. Ne samo, da so se gospodične in nekateri gospodje učitelji kratko malo odrekli sodelovanju, šli so še dalje in plašili požrtvovalne gospodične, da so ne-spametne, če se izpostavljajo, ker ljudje sploh ne bodo hoteli kupovati cvetk v prid Ciril-Metodovi družbi. Prišla pa je nedelja in rano v jutru so šle naše gospice s košaricami na cesto in po preteku par ur smo videli skoraj vsakega s cvetko v gumbnici. Z eno besedo: vsak je kupil cvetko in dal po svojih močeh mali dar domovini na altar. — Brez hrupa, brez šumne veselice, brez donečih zvokov godbe, brez navdušenja z alkoholom in brez zabave smo nabrali po vinarjih okroglo pet sto kron za šolsko družbo. — Nikdar nismo računali na tako vsoto. Ta vsota je nam pokazala realno pot, pot nadaljnega delovanja. Med ljudstvo naj se gre, med širšo maso, tam razložiti pomen in delovanje in ta širša masa bode s

tem postala koristna naprednemu slovenskemu narodu. Ne pa v zaduhli gostilniški sobi pozno v nočni uri pri kozarcu rujnega vinca v navdušenih govorinah razvijati ideje. Med narod, med kmeta, med proletarijat naj se gre in mu pomagava nositi njegovo težko breme, ter mu dati lečila za skelečo rano, to naj bo deda naša naloga. Požrtvovalnost pri gospodičnih je bila velika, če bi rekli, ta je bila bolj marljiva kot druga, bi skoraj ostalim delali krivico. Naša vrla blaginjičarica Berta Müllerjeva, Vera, Minka in Tončka Weinbergerjeve, Poldka Serinova, Jelka Jesihova, Minka Jazbečeva, Poldka Rovanova, Ivanka Robavsova, Blažičeva in Vida Taufferjeva so nabirale pridno ko bučnice po vinarijih za Ciril-Metodovo družbo, žal, da niso hoteli gospodje sodelovati, v cellem je komaj šest gospodov sodelovalo in še med temi so bili trije železniški uradniki. Zakaj da so se temu sodelovanju odrekli ni nam znano. Torej gospodom, kateri so bili nasprotni cvetličnemu dnevu, češ, naj se ne gre na cesto in trka na vsaka vrata, se bodo gotovo odprle oči in bodo imeli o nas odsej drugo sodbo. — Brez dela ni jela! Vsem darovalcem cvetlic in gospodičnam nabiralcam ter gospodom hvala za trud in požrtvovalnost in baš tako tudi občinstvu za naklonjenost.

Zbirka Ciril-Metodovega dneva

dne 5. in 6. julija v Ljubljani.

I. Mesto:

I. Zaloga Francovo nabrežje št. 5 (ga. Pintar) 375 K 74 vin.; 2. zaloga v kavarni Zalaznik (ga. Bergant in gđc. Zalaznik) 119 K 95 vin.; 3. zaloga v Mestnem domu (ga. Vučnik) 47 K 47 vin.; skupaj 543 K 16 vin.

II. Poljansko predmestje:

Zaloga na Poljanski cesti št. 5 (ga. Bizjak) 59 K 58 vin.

III. Sv. Petra predmestje:

1. Zaloga v Kolodvorski ulici št. 3 (ga. Koch) 412 K 17 vin.; 2. zaloga v Cegnarjevi ulici št. 4 (ga. Terškan, gđc. Bavdek) 180 K 74 vin.; 3. zaloga v gostilni Zupančič (ga. Kneisel, gđc. Kenda) 101 K 24 vin.; 4. zaloga v Kolodvorski ulici (ga. Šega) 107 K 28 vin.; skupaj 801 K 43 vin.

IV. Frančiškansko predmestje:

1. Zaloga v kavarni »Evropa« (ga. Potočnik, ga. Podkrajšek, gđc. Rohman) 264 K 50 vin.; 2. zaloga v Šelenburgovi ulici št. 3 (ga. Hudo-verniki, ga. Wider) 439 K 02 vin.; 3. zaloga »Narodni dom« (ga. Klobučar, gđc. Grošelj) 340 K 76 vin.; 4. zaloga v »Narodni kavarni« (ga. Sič, ga. Heren) 394 K 55 vin.; 5. zaloga v kavarni Prešeren (ga. Tekavčič) 75 kron 52 vin.; skupaj 1514 K 35 vin.

V. Gradišče:

1. Zaloga na Bregu (ga. dr. Tavčar) 105 K 66 vin.; 2. zaloga na Rimski cesti (ga. Pfeifer in ga. Beg) 441 kron 10 vin.; skupaj 546 K 76 vin.

VI. Kolizej:

Zaloga v Kolizeju (ga. Bajželj) 264 K 73 vin.

VII. Krakovo in Trnovo:

Zaloga pri ge. dr. Kozina 97 K 25 vin.

VIII. Karlovsko predmestje:

Zaloga ge. Franc 142 K 57 vin. Skupaj 3969 K 83 vin.

Društvena naznanila.

Kam v nedeljo? V zelenje, v Hribarjev gaj, kjer priredi »Sokol II.« svojo V. javno telovadbo združeno z veselico! Sentjakobčani in Trnovčani, dolžnost vaša je zlasti, da se do zadnjega moža udeležite te prireditve, kajti vaš okraj je, kjer že pet let neumorno deluje »Sokol II.« na sokolskem polju in vam vzgaja može, ki bodo krepki in neomajno stali vseskar na braniku Slovenstva. Geslo vaše bodi: »V nedeljo k »Sokolu II.« v Hribarjev gaj!

»Sokolu« na Viču izročil je g. A. M. po g. dr. Alojziju Kokalju 20 K, ker je g. Fran Gradišar, kleparski mojster v Ljubljani opustil kazensko ovadbo proti njemu. Iskrena hvala!

III. zlet Idriske Sokolske župe v Postojni, dne 6. t. m., je v vsakem oziru najlepše uspel. Župna društva so se potrudila, da se svojega župnega zleta udeležijo v čimprej številu. Do 8. ure zjutraj so prišli telovadci iz Logatca, Cerknice, Ilirske Bistrice in St. Petra ter društva iz Idrije in Spodnje Idrije na 5 avtomobilih (nad 120 udeležnikov), Sokol iz Cerknice in Žirov vsak na svojem avtomobilu. Vpoštevaje veliko oddaljenost župnih društev od Postojne je njih številna udeležba gotovo

dokaz velike požrtvovalnosti. Ob 10. uri popoldne so prišli zastopniki hrvaških žup in sicer Vitežičeve z Volosko - Opatije iz Zrinjsko - Frankopanske s Sušaka. Opoldne pa so došli zastopniki Zveze, zveznega vadi- teljskega zbora, v večjem številu Sokol z Vrhnike in Šiške in drugi. Telovadci, telovadke in naraščaj so imeli med dohodom gostov od polu 9. ure do čez 11. uro skušnjo za poldanski javni nastop. Ob 12. uri se je na železniški postaji uredil spre- vod s Sokoli jahači (10) in postojnsko godbo na čelu. Sledili so gostje Hr- vati, zastopniki slovenskih sokolskih društev in na to župna društva (164), vseh udeležnikov pri sprevo- du je bilo 220 v kroju. Pred Vilharjev- im spomenikom je pozdravil Sokolstvo v imenu mesta Postojne župan g. Lavrenčič, zahvalil se je župni sta- rosta br. Gangl, ki je posebno topla pozdravil zastopnike hrvaškega So- kolstva. Čas po sprevo du je pozdra- vil je bil določen za ogled jame, telo- vadci pa so prirejali telovadišče. Vsled neugodnega vremena se je telo- vadba mogla pričeti šele ob 5. uri. Nastopile so najprej telovadke iz Idrije (16), Ilirske Bistrice (4), Po- stojne (6) in Žirov (4). Izvedle so proste vaje za III. vseslovenski zlet z največjo preciznostjo in žele po vsaki vaji obilo zaslužene pohvale. Na to so nastopile tri vrste hrvaških telovadcev na orodju in izvalje za si- gurno izvedbo težkih vaj navdušeno odobravanje. Tem so sledile vrste župnih društev na drogu, bradli in krogih, med temi tudi vrsti telovadk iz Idrije in Postojne. Vrste so telo- vadile prav dobro in zbrano ob- občinstvu splošno ugajale. Posebno po- zornost je vzbudil žirovski Sokol z lepo izvedenimi skupinami, prav ta- ko obrtni naraščaj idrijskega Sokola. Telovadbo so zaključile proste vaje članstva za vsesokolski zlet v Ljub- ljani. Nastopilo je 70 telovadcev, med temi 4 hrvaški, ostali iz župnih dru- štev. Vseh pet sestav je bilo izvede- nih popolnoma zadovoljivo, le tupa- tam je bilo opaziti malo neskladja, ki pa dobrega celotnega vtisa ni moglo motiti. Telovadcem je občinstvo iz- kazalo svoje priznanje z burnim plo- skanjem. Po telovadbi, ki je posve- dočila marljivo delo v idrijski sokol- ski župi, se je vršila velika veselica na sokolskem prostoru pred hote- lom »Jama«. Bila je jako dobro obis- kavana in le žal, da jo je motilo ne- ugodno vreme. Priprani smo, da je navzlic temu donesla lep gmetni uspeh postojnskega Sokola. Idrijski Sokolski župi k lepemu uspehu naj- iskrenejše čestitke, ki naj jo bodre k nadaljnjemu nepretrganemu delu za utrjenje in razširjenje plemenite sokolske misli v njenem okrožju. Na zdar!

Književnost.

— »Slovenski Sokol«, glasilo slovenske sokolske zveze, ima v 6. številki sledečo vsebino: »Na pragu jubilejnega leta« (Statistične črtice in pregledi zlasti za l. 1912.), »Vaje na orodju«, »Žena v Sokolu«, »Vest- nik slovenskega sokolstva« in »Raz- noterosti.

— »Planinski Vestnik« ima v 7. številki sledečo vsebino: »Pohorje«, »Janez Koprivnik«, »Iz Zillertalskih Alp«, Janko Mlakar, »Pozimski po- seti Triglavu«, »Mangartska skupi- na«, dr. H. Tuma, »Prof. Milan Pajk«.

— Državoznanstvo Avstro- Ogrske. Sestavil in založil prof. dr. Viktor Tiller. Ponatis iz letnega poročila drž. gimnazije v Novem mestu. Čisti dobiček je deloma nam- enjen dijaški kuhinji v Novem me- stu. Cena 1 K. Ta razprava podaja popoln in jasen pregled notranjega ustroja naše monarchije.

— »Die Beichte des Spions«. V založbi knjigotržnice Herman Hill- ger v Berlinu W. 9. je izšel roman, ki nosi zgoraj navedeni naslov in popisuje vohunstva generalnoštab- nega polkovnika Redla. Seveda ni- majo taki romani nobene vrednosti, vreden je pa ta, da se ga omeni kot dokaz, kake nazore imajo na Nem- škem o političnih, gospodarskih in vojaških razmerah v naši državi. Zadnjič je dunajski vojaški list pi- sal, da imajo Avstriji blato v uše- sih, ker ne slišijo, kako se Nemčija od njih odmika ... Menda je imel ta list prav.

Razne stvari.

* Obsojen atentator. Iz Madrida poročajo, da je obsojen atentator na španskega kralja Santhez Allegre na smrt na vešalih. Smrtna obsodba še ni potrjena.

* Zračno pravo. Tretji medna- rodni kongres za sestavo mednarod- nega zračnega prava se vrši letos od 25. do 27. septembra v Frankobrodu ob Meni.

* Črne koze v Budimpešti. V predmetnih Budimpešti se je poja- vil nenadoma več slučajev črnih koz. Eden izmed obolelih je že več- raj za črnimi kozami umrl. Zdrav- stvene oblasti so ukrenile vse po- trebne korake, da preprečijo razšir- enje te nevarne epidemije.

* Ponesrečen avijatik. Iz New Yorka poročajo, da je padel povod- dom poskušnega poleta član voja- škega zrakoplovnega oddelka poroč- nik Call iz precejšnje višine v Hu- stonski zaliv. Aeroplan se je potopil, avijatika so potegnili na suho, kjer je v kratkem vsled zadobljenih po- škodb umrl.

* Družinska drama. Ne daleč od Monakova se je vrgla cela rodbina čez železniški most nad Izarjem v vodo. Mai in hči sta priletela na ob- režno obzidje in sta obležali mrtvi na porobku obzidja. Oče in sin pa sta padla v vodo in sta utonila v vi- soko narasli reki. Njihovih trupel še niso našli. Vzrok skupnega samomo- ra je bila beda.

* Kaj je časopis. Zveza nem- ških časnikarskih in pisateljskih dru- štev je imela občni zbor v Stuttgartu. Vrtimberški ministrski predsednik Weizsäcker je imel pozdravni govor, v katerem je rekel: »Časopisi nas spremljajo od jutra do večera kot življenjski prijatelji. Ne moremo brez njih živeti, niti na dopustu. Minister lahko pogreša tudi svoje listine, ni- kakor pa ne časopisov, kajti brez teh bi ne bil minister«.

* Na groznem sumu. Učiteljica Julijana Losova iz Debrecina je bila pred kratkim aretirana vsled ano- nimnega pisma, v katerem je bila osumljena, da je umorila več svojih otrok. Preiskava je faktično dognala, da je učiteljica tekem desetih let po- rodila devet nezakonskih otrok, ki so vsi kmalu po rojstvu umrli. Uči- teljica taji in trdi, da so vsi otroci umrli naravne smrti. Sodnija je zdaj ukazala, da se trupla ekshumirajo in preiščejo, je-li bil res izvršen zločin.

* Varčni milijonar. Pri berolin- skih jubilejnih slavnostih so na čast cesarja Viljema priredili tudi »piv- ski večer«. Izbrane družbe se je ude- ležili tudi ameriški milijonar Armour, ki je »kralj konzerv«. Čudno je bilo, da se pri »pivskem večeru« ni do- taknil niti piva, niti smodka. Vprašali so ga, zakaj vzdrži tega, je odgovoril: »Da, sem skozinskoz abstinent. Vzdržujem se alkoholnih pijač in to- baka. In veste, zakaj? Prihranim s tem na leto najmanj tisoč dolarjev. In to je tudi nekaj«.

* Dvoboji. V Debrecinu se je vršil pred par dnevi dvoboj s sablja- mi med odvetniškim kandidatom S. Balloghyjem in abiturijentom N. Gyarmathyjem. V dvoboju je bil odvet- niški kandidat Ballogy smrtno ran- jen na glavi in bo le težko okrevaj. Vzrok dvoboja je bil neki prepir med obema, še predno je Gyarmathy do- vršil gimnazijo. Takrat je Balloghy izjavil, da gimnazijcu ne da zado- ščenja. Gyarmathy je počakal, da je napravil maturo in takoj nato pozval ponovno Balloghyja na dvoboj.

* Dobri odgovori. Maršal Bas- sompiere, ki je večkrat potoval kot poslanik, je pripovedoval kralju, ka- ko je nekega dne jezdil v Madridu na mezu. »O, to je moralo biti kra- sno, videti osla na mezu.« — »Da, Veličanstvo — saj sem Vas zastop- pal.« — Neki francoski kavalir je bil znan kot jako sirov človek. Ko je videl na roki neke krasotice lep di- amant, je rekel glasno svojemu prija- telju: »Imel bi rajše oni prstan, nego celo roko.« — »O, da,« je rekla da- ma, ki je to slišala, »jaz bi tudi raj- še imela komat, nego pa osla.«

* Brezventilni Raf-Knight vozo- vi. Liberška tvornica avtomobilov je od enega svojih odjemalcev prejela te dni te-le priznalne vrstice: »Pred vsem me posebno veseli vam spo- čiti, da sem prav zadovoljen z vo- zom Raf-Knight, ki sem ga dobil po vašem tukajšnjem zastopstvu in da voz zelo hvalijo. Želim vam še zana- prej istega uspeha, ki vam zanesljivo ne izostane. Z velespoštovanjem M. pl. L.« Teplice. Schöna, 1. jul. 1913. Zopet dokaz, kako priljubljeni so vo- zovi, ki jih Raf kot edina avstrijska tvornica izdeluje po preizkušanih in znanih originalnih Knight patentih v tipah 25/30 (90 × 130) in 30/35 HP (10 × 150).

* Redi — Pajer. Poročali smo, da so aretirali v Roveretu inženirja Mihaela Pajerja zaradi vohun- stva. Inženir Pajer je gradil po nalo- gi avstrijske vojne uprave kot pod- jetnik več obmejnih avstrijskih utrb na obmejni planini Lavarone. Pre- iskava, ki se je uvedla po aretaciji, je dognala, kakor se uradno poroča, da je prodal inženir Pajer vse načrte av- strijskih utrb, ki jih je gradil deloma sam, deloma jih je kot podjetnik do- bro poznal. Že po aretaciji so zaple- nili na pošti v Inomestu več pošilja- tev, ki so vsebovale dodatne podro- be načrte avstrijskih utrb in ki so

bile naslovljene na nekega laškega agenta, zaupnika laške vojne uprave. V Rovereto je prišel poseben pre- iskovni sodnik iz Inomosta, ki bo preiskaval skupno z vojaškimi obla- stmi Pajerjevo vohunsko afero.

* Vozne ugodnosti pogodbenim državnim uradnikom in učiteljem. Iz Dunaja poročajo, da poročila raznih listov, da se bodo do sedaj za dobo enega leta izdane legitimacije drž- žavnim pogodbenim uradnikom po- daljšale za dobo petih let in da bodo dobili iste ugodnosti za dobo počit- nic še letos učitelji, ne odgovarjajo resnici. Dejstvo je, da se vrše poga- janja glede podaljšanja legitimacij državnih pogodbenih uradnikov. Toda ta pogajanja še niso končana in se še ne ve kako bodo izpadla. Kar pa se tiče legitimacij za vožnjo učiteljev, do sedaj še ni bilo na me- rodnih mestih govora in se obdrže dosedaj obstoječe norme.

* Dunajski župan za sežiganje mrličev. Na Dunaju imajo nemško društvo »Die Flamme«, katerega na- men je doseči dovoljenje in sredstva za sežiganje mrličev. Te dni je prišlo predsedstvo tega društva k dunaj- skemu županu dr. Weisskirchnerju s prošnjo, naj bi se mesto Dunaj izja- vil za sežiganje mrličev, prosilo vlado za tozadevno dovoljenje in sa- mo zgradilo sežigalnice za mrlice ter potrebne prostore za shranjevanje pepela. Župan je odgovoril, da napo- sled ni nasprotnik sežiganja mrličev, če ne bo obligatorično, temveč samo fakultativno. Župan meni, naj v tem oziru vsakdo ravna po svoji volji in prepričanju. Za stavbo sežigalnice pa občina ne more ničesar prispeva- ti, kajti če bi občina kaj takega zgra- dila, bi moralo biti že kaj lepega, za to pa nima zdaj potrebnega denarja. Posebno ker se še vedno nič ne ve, bode-li v Avstriji dovoljeno sežiga- nje mrličev ali ne.

* Težko vprašanje. Nekateri nemški listi prinašajo sledečo zabav- no »storijo«. Ko se je pred nedavnim moral Zeppelinov zrakoplov nepro- stovoljno spustiti na tla v Luneville, je francosko časopisje prineslo na- tančen popis tega zrakoplova. In ta- ko je zvedel svet tudi izvedel, da se v zrakoplovu tudi nahaja prostor, ki se navadno označuje z dvema nič- lama, ali pa prostonarodno z besed- »tukaj«. In to dejstvo je vzbudilo v Ameriki velikansko razburjenje. Kajti tak prostor, če je še tako lepo urejen in če je še tako popolnega an- gleškega sistema, vendar ne more imeti nikamor drugam odvoda, nego na zemljo. In Amerikanci so se z grozo spomnili, da bi se to moglo zgoditi, ravno ko bi zrakoplov letel nad njihovimi glavami, kar bi pa končno menda tudi Neamerikance prav posebno ne zabavalo. In vsled tega nabirajo zdaj baje po Ameriki podpise za petico, da se na zrako- plovih ne smejo napravljati prostori »00«. Menda petico povzroča po- seben zakon. Toda kaj bodo potem počeli zrakoplovci?

* Reforma reda piaristov — re- dovniki stavkajo. Proti nasilstvom katoliške cerkve, ki se vpriparjajo napram duhovščini iz laške katoli- ške centrale rimske, iz upornih kro- gov Vatikana v Rimu, se ne prito- žujejo samo posvetni duhovniki, ka- terim gre še kljub temu posebno v klerikalnih deželah in državah vsled kratkovidnosti in nepoučenosti ljud- stva in vsled pritiska dotičnih kleri- kalnih vlad še vedno predobro na stroške ljudstva, marveč so se pri- čeli upirati temu nasilnemu rimsko- mu režimu že celo redovniki, ki so bili in ki bi morali biti še vedno, kot ustanovitelji in glavni faktorji rimske klerikalne premoči najboljši zaščitni- ki in nemi hlapci pokorne dekle rim- skega klerikalizma. Med drugimi so se uprli posebno ostro znani pijaristi. Njihova borba proti krutemu postop- panju rimske stolice, ki hoče uničiti vsak napredek, se vleče že precej časa. Pred kratkem je sklenila pape- ževa kurija, da je treba red piaristov reformirati in ga podvreči še strož- jim prepisom. Od dunajskih piaristov so sprejeli to novo reformo samo tri- je redovniki, vsi ostali redovniki du- najskega kolegija pa so se odločno uprli ti novi reformi. Papeževa kurija je v svoji trmi sklenila, da nado- mesti uporne redovnike dunajskega kolegija z novimi člani, katere pripe- lje na Dunaj iz vrst španskih in por- tugalskih redovnikov. Redovniki, ki niso hoteli vsprejeti te reforme, se protivijo tudi ti novi odredbi in noče- jo zapustiti dunajskega samostana. Dunajski konvent je sedaj sklenil, da morajo ti uporni redovniki zapustiti do avgusta samostan, v nasprotnem slučaju pa se jih iztrja iz samostana s policijo. — To bo lep prizor in zna- čilen za katoliško redovništvo in za celo katoliško cerkev, ki bo s tem javno pokazala, da pri nji že vse poka.

* Šefrednik in časnikar. Ame- riške železniške družbe dovoljujejo

vsem novinarjem prosto vožnjo. Ka- kor poroča neki belgijski list, si je neki siromak izmislil, ko je hotel na- praviti daljše potovanje, izdajati se za novinarja, da bi na ta način pri- hranil potnino. Vstopil je torej, ka- kor bi se to razumelo samoobsebi, brez voznega listka v železniški voz in zaklical sprevodniku, ki ga je ne- kako čudno gledal, lakonsko: »Od časopisa!« Ko je hotel pa sprevodnik vseno videti njegovo legitimacijo, je izjavil dozdevni novinar, da je legiti- macijo pozabil ali pa izgubil. »Toda ali mi morete vsaj povedati, za kateri list pišete?« je nadaljeval uradnik. »Zelo rad!« je odgovoril smljivi pa- sažir: »Sem sotrudnik lista »New- York Sun!« »To pa imate srečo,« je rekel sprevodnik, »šefredakter vaše- ga lista sedi v sosednjem vozu. Pro- sim, spremite me do njega, da bo po- trdil vašo izjavo.« Na vseh udih se tresoč, je šel slepar, ki se je smatral že za izgubljenega, ter kmalu stal v salonskem vozu pred debelim gospo- dom, ki je imel v kravati skoraj kakor majhne jajce velik briljant. »Ta gent- leman tu,« je začel sprevodnik, »se sklicuje na vas in trdi, da je sotrud- nik lista »New-York Sun.« »To je resnica,« je odgovoril debeli gospod, na kar se je začel sprevodnik opravičevati ter odšel, globoko se pri- klanjajoč. In tako sta ostala novinar- ja sama v prijetnem razgovoru. Do- zdevni žurnalist je bil ves iznenaden in prestrašen, vsaj še nikdar ni videl svojega sopotovalca, ki mu je tako prijazno pomagal iz blata, in čutil se je dolžnega priznati svoj zločin. »Dobro, dobro,« ga je prekinil gos- pod šefredakter, ki mu menda ni bi- lo dosti do priznanja skesanega sle- parja. »Ko sem vas videl vstopiti, sem se ravnotako prestrašil, kakor vi. Sem namreč ravnotako malo šef- redakter kakor vi žurnalist in potu- jem pod istimi ugodnimi pogoji kakor vi. Moreva si torej podati roke!«

* Španski berači. Na Španskem je dobrih dvajset odstotkov prebiva- lcev — beračev s poklica. Ne berači- jo morda iz ljubezni do stvari same, kakor Italijani, temveč vsi delajo preve- like bede. Nikjer ni toliko bede nego na Španskem. Tam ne prosijo s pro- sečimi besedami, s posebnimi po- zdravi, kakor pri nas — temveč z brezsrannimi, izživajočimi gestami. Če mu ne daš ničesar, tedaj te berač prav pošteno ozmerja. Španski bera- či v gotovih okrajih imajo posebno formulo, s katero beračijo. Tako se v Malazi prosi za »Una pera chica« (malega psa t. j. 5 centezimov), v Granadi za »cinco centimos«, v Kor- dovi za »cinco centavos«, v Sevilji za »una limosina« in drugo. Mnogi špa- ski berači se čestokrat, kakor njho- vi italijanski tovariši, poslužujejo raznih trikov. Toda napram Italia- nom, ki so mojstri in načinu berače- nja, so Španci pravi reveži. Španec zna vporabiti kot sredstvo k berače- nju le kakšne telesne hibe, ki jih mi- mogredočim kaže takorekoč pod nos. Mnogokrat je to skrajno gnusno in odporno. Mnogo španske krasote vam skazi pogled na zgnile roke, odrezane noge itd. »Ubogi« berači, katerim usoda ni dala nikakršne te- lesne hibe, s katero bi mogli vzbuja- ti sočustvovanje pri ljudeh, beračijo s pomočjo drugih sredstev. Nekat- eri so si zložili posebne verze, s ka- terimi prosjačijo. Najostudnejši iz- med vseh beračev pa so španski ci- gani. Njihovo beračenje se ne razlo- čuje mnogo od javnega ropanja. Svoj »Feldzug« na žepu tujece za- čenjajo navadno z nekaterimi fran- coskimi besedami, ki so si jih slučajno naučili: »Ah! — Madame! — trés joli! Danser? Las Gitanas? Trés joli! Trés joli!« Ti cigani vlečejo tujece za obleko, obešajo se na nje, kriče in le malokdaj puste svojo žr- tev. Dogaaja se, da andaluzijski berač ubije onega, ki mu ne da miloščine. Seveda je treba pripomniti, da je v Andaluziji velikanska beda. Madrid- ska specialiteta so suhi, prezeblji otroci. Madrid je pozimi izstavljen vetrom od vseh strani, tam je ravno taka zima kakor pri nas. Pozimi be- gajo po madridskih ulicah pri dese- tih stopinjah mraza popolnoma nagi otroci, ki naj vzbujajo sočutstvo in ki to svojo nalogo izvrstno izvršuje- jo. Policija se za nje ne briga. Ne po- maga tudi, če se obleče takega otro- ka, drugi dan je zopet nag. Je to nje- gov »poklic«. Največ beračev pa je, kakor povsod, pri cerkvenih durih. Po cerkvah so takozvani »ciceroni«, ki so pravzaprav navadni vsiljivi be- rači. Ti »oficialni« berači so zelo drzni. Za to, da smejo po cerkvah beračiti, morajo plačevati duhovni- kom posebno — odškodnino. Nikjer ne potrebujejo ljudje tako malo za prehrano, nego na Španskem, nikjer pa ni toliko nezaposlenih delovnih sil. Glad je na Španskem nekaj samo- obsebi razumljivega. Zato ni čudno, da takorekoč milijoni teh brezdomo- vincev hodijo po celo zimo po uli- cah brez doma, brez tople obleke,

Stradajo, prosjačijo in čestokrat iztrgajo celo psu kost. Kako srečni so proti njim beneški berači, neapeljski lazzaroni! In kdo je kriv tem razmeram. Edinole oni brezdelneži, ki se de za visokimi samostanskimi zidovi ter se — maste.

* **Koliko je gozdov na zemlji.** Na mednarodnem gozdarskem zborovanju, ki se je vršil v Parizu, so govorili tudi o tem, koliko je zdaj gozdov na zemlji. Vsi gozdovi, ki pokrivajo zdaj del zemskega površja, merijo 1¹/₂ milijarde hektarjev. Od teh pripada na Ameriko 646,752.200 ha, na Azijo 386.003.100 ha, na Evropo 314.468.500 ha, na Avstralijo 94 milijonov 430.000 ha. Kar se tiče posameznih evropskih dežel, ima največ gozdov Rusija, namreč 196 milijonov hektarov; drugo mesto zavzema Francoska z 9.800.000 ha; nato pridejo Avstrija, Ogrska, Pruska in Španija.

* **Največji pomorski manevri.** Največji pomorski manevri, ki bodo presegali vse dosedanje pomorske manevre bodisi glede števila ladij, kakor glede števila udeležencev se vrše letos na Angleškem. Iz Londona poročajo, da so vse predpriprave za ta manevre že končane. Manevra se udeležijo 23 angleških admiralov, ki bodo poveljevali 346 bojnim ladjam, razdeljenim v 35 samostojnih oddelkov. V tem manevru angleške mornarice gre zopet za poskus približanja tuje mornarice angleškemu obrežju v največjem, evropskim pomorskim silam odgovarjajočem štilu. Obenem naj ta manever dokáže, da zadostuje za obrambo Anglije samo mornarica in da je stalna teritorialna armada s splošno vojaško dolžnostjo angleških podanikov popolnoma nepotrebna.

* **Prva vojaška izobrazba telesno slabijših novincev.** Že lansko leto se je poskušilo v več garnizijah in pri raznih vojaških oddelkih, da se odločijo slabotnejši novinci za posebne oddelke in da se ti oddelki vadijo posebej in pod posebnim nadzorstvom v prvih vojaških vajah. Ta poskus vojaške uprave se je po zatrdilu vojaških krogov zelo dobro obnesel. Gotovo je, da novinci, ki so bolj slabotni, nevajeni raznih štrapacov, in ki zaslužijo v očigled svojimi fizičnim močem priznanja, ovirajo napredek drugih močnejših novincev, če so z njimi v skupnem oddelku. V kratkem času, ki je odmerjen za prve vojaške vaje, gotovo ne morejo doseči ti novinci tega uspeha, kakor krepki, trdni, čvrsti in naporne dela vajeni novinci, in da ti novinci s tem nehoti napredek prve dobe vojaške izobrazbe ovirajo in jo zavlačujejo. Take ljudi se mora počasi z rednimi telesnimi vajami in z rednim življenjem, posebno z redno krepko hrano, šele polagoma vzgojiti, da dosežejo tiste moči in tisto odpornost, ki jo imajo fizično močnejši. Ta poskus se je, kot že omenjeno lansko leto pri nekaterih oddelkih vrlo obnesel. Za to je odredila za letos vojna uprava, da se ustanove pri vseh polkih in detaširanih bataljonih eden odnosedno dva posebna oddelka, v katere bodo vsprejeti vojaški novinci, ki so fizično slabiji in ki ne prenesejo težke, hude in za nje za prekratek čas odmerjene dobe prve vojaške izobrazbe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bratomorna vojna na Balkanu.

Bolgarski neuspehi, posledica odstavljaja generala Savova.

Dunaj, 10. julija. V zelo dobro informiranih vojaških krogih na Dunaju se potrjujejo danes vesti, da se je položaj bolgarske armade na vseh frontah silno poslabšal. To je bil tudi vzrok, da je bil odstavljen vrhovni komandant bolgarske armade general Savov in je bil imenovan na njegovo mesto za generalisima bolgarske armade general Radko Dimitrijevič. Položaj bolgarske armade je na vseh bojiščih tak, da se pričakuje pri nadaljevanju sovražnosti vsak čas katastrofa.

Bolgarski poraz pri Knjaževacu. Severno bojišče.

Belgrad, 10. julija. (Uradno.) Uradno se poroča s severnega bojišča na starem srbskem ozemlju, da so tudi tam mimoidoči, brezpomembni uspehi Bolgarov popolnoma uničeni. Bolgarske čete, ki so udrele v Knjaževac, ki je kakor smo že poročali, neutrujeno mesto, so bile od srbskih čet popolnoma uničene. Napad bolgarskih čet na Vlasino je bil popolnoma odbit. Po ljutem boju so se umaknile bolgarske čete nazaj za svoje prejšnje pozicije. Srbi so zaplenili pri zasledovanju bolgarskih napadalnih čet en oddelke mitraljez in so ujeli cel eskadron bolgarske konjenice. Bolgarska armada pod poveljstvom generala Kovačeva se

umika v divjem nerednem begu proti Dubnici in Pečevu.

Belgrad, 10. julija. (Uradno.) Po kratkem, toda zelo ljutem boju, so si osvojili Srbi Radovište. Na obeh straneh je padlo mnogo vojakov, toda končno so ostali Srbi zmagovalci in so osvojili Radovište ter ujeli več sto bolgarskih vojakov in zaplenili mnogo vojnega materijala.

Bolgarji se na vsi črti umikajo.

Belgrad, 10. julija. Četrta bolgarska armada je popolnoma razbita. Včeraj je zavzela Radovište na reki Strumici, kjer je bil sedež bolgarskega glavnega taborišča. Bolgarji se brez večjega odpora umikajo na vsi črti in puščajo na bojišču svoje padle častnike in vojake.

Atene, 10. julija. Atenska brzojavna agencija javlja: Bolgarji so zapustili Kavajio, pristanišče v Kavajskem zalivu in se umikajo tudi iz Dedeagača.

Belgrad, 10. julija. Na starem srbskem ozemlju ni danes nobenega bolgarskega vojaka več. Napad na Zaječar in na Pirov je bil popolnoma odbit. Pri Vlasini so bile bolgarske čete popolnoma uničene. Srbi so vplnili oddelke mitraljez in ujeli 80 bolgarskih konjenikov.

Glasovi o bolgarskem umikanju na vseh črtah.

Atene, 10. julija. Semkaj so došle vesti, da se bolgarske armade umikajo na vseh frontah. V mestu vlada veliko veselje in prišlo je do velikanskih manifestacij, ki se jih je udeležila tisočglava množica. Demonstranti so klicali: »Udarimo, sedaj na Sofijo!»

Srbska ofenziva proti Kjustendilu.

Dunaj, 10. julija. Semkaj so došle vesti, da so srbske čete pričele z energično vsestransko ofenzivo proti Kjustendilu na starem bolgarskem ozemlju.

Grški uspehi.

Belgrad, 10. julija. Grki so si osvojili po dolgem in hudem boju Petrič in Strumico. Bolgarska armada se umika v divjem nerednem begu proti Plaskavici planini.

Srbija in Grška bosta osvojeno ozemlje anektirali.

Berolin, 10. julija. »Lokalanzeiger« brzojavljajo iz Petrograda: Srbija in Grška bosta že v prihodnjih dneh razglasili, da priključata osvojeno sporno ozemlje svojima državam.

Avstrijski vojaški krogi o umikanju bolgarske armade.

Dunaj, 10. julija. V vojaških krogih izjavljajo: Ne da se več dvomiti, da se vse tri bolgarske armade, ki jim poveljujejo gener. Kovačev, Ivanov in Tošev, na čeli črti umikajo proti bolgarski meji. Umikanje se vrši na eni strani na črti Petrič - Džuma - Baja, na drugi strani pa na cesti Kriva Palanka - Kjustendil. Položaj za bolgar. armado je tudi med umikanjem skrajno nevaran. Grška armada je prodrla iz ozemlja Doiran-Talinsko jezero preko Belašice planine proti strumskemu okraju in grozi na jugu bolgarski umikalni četi.

Bolgarija prosi za mir.

Dunaj, 10. julija. C. kr. korespondenčni biro javlja v posebni izdaji iz Pariza:

»Agencije Havas« poroča iz Petrograda: Bolgarska vlada izjavlja, da se v svrhu, da prepreči nadaljno prelivanje krvi, popolnoma zaupa Rusiji, da izpolnjuje ustavitve vojnih operacij.

Car Ferdinand je dal ukaz, da se sovražnosti ustavi.

Pariz, 10. julija. »Figaro« javlja iz Petrograda: Bolgarski poslanik Bobčev je obvestil rusko vlado, da car Ferdinand obsoja dosedanje bratomorne boje. Edino odgovornost za te boje nosi general Savov. Car Ferdinand se je odločil preprečiti nadaljno bratomorno vojno in je bolgarskim četam dal povelje, naj ustavijo nadaljne vojne operacije. — V smislu tega obvestila je ruska vlada storila nove korake, da se sovražnosti na makedonskem bojišču takoj ustavijo. Ruska vlada deluje sedaj na to, da se obnovi Balkanska zveza, h kateri naj pristopi tudi Romunska.

Srbija ostane v svojih zahtevah zmerna.

Dunaj, 10. julija. Vaš izveščitelj je dobil na izvrstno poučenem mestu te - le informacije: Uspehi srbskega orožja ne bodo srbske diplomacije zavedli, da bi stavila pretirane zahteve. Srbija neče iz nesreče svoje bivše zaveznice črpati nobenih neprimernih koristi. Tudi po zmagovitih končani vojni bo Srbija zahtevala le to, kar je že pred vojno označevala kot svoj življenjski interes.

Romunski ultimatum.

Bukarešta, 10. julija. Romunska vlada bo že v prihodnjih dneh izro-

čila Bolgarski ultimatum, v katerem bo točno navedla svoje teritorialne zahteve in zahtevala, da se brez odlaganja ustavi sovražnost med Bolgarsko in Srbijo. Končno bo pozvala bolgarsko vlado, naj tekem 24 ur ali po drugi verziji tekem 48 ur odgovori, če je voljna ugoditi romunskim zahtevam.

»Reichspost« vesti.

Dunaj, 10. julija. Korepondent »Reichsposte« javlja iz Sofije: »Bolgarske čete obstreljujejo Pirov, srbska armada beži proti Krivi Palanki, bolgarskim četam je prosta pot na Kumanovo.« — Ta Wagnerjeva vest vzbuja splošno veselost.

Dunaj, 10. julija. »Reichspost« priobčuje še to - le vest: Na Osogovski planini so bili premagani zadnji ostanki levega srbskega krila in zapodeni proti Krivi Palanki. Generalisimus Radko Dimitrijevič se je izjavil napram vašemu korespondentu: Vse napreduje dobro, naša mreža se ne da raztrgati. Obkoljevalna armada generala Toševa prodira proti Kumanovu.

Romunska nota.

London, 10. julija. Listi javljajo: Romunska vlada je obvestila velesile, da bi ne mogla pod nobenim pogojem trpeti, ako bi Bolgarska razširila svoje meje preko reke Vardarja.

Ruska mobilizacija.

Odesa, 10. julija. Veliki knez Sergej Nikolajevič je dospel semkaj, da inšpicira armado in brodogojce. Mobilizacija ruske armade na jugu, jugozapadu in v Besarabiji se potrjuje.

Borza in dogodki na Balkanu.

Dunaj, 10. julija. Na današnji borzi so se pod vtiskom vesti, da se bo na makedonskem bojišču sklenilo premirje med vojnojučimi državami, kurzi znatno dvignili.

Odstop ogrskega trgovskega ministra.

Budimpešta, 10. julija. Trgovinski minister Beöthy je odstopil. Za njegovega naslednika je imenovan baron Harkany.

Gospodarstvo.

— **Razpisana stavba.** C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu odda v postaji Vižmarje na progi Trbiž-Ljubljana gradbeno dela za povečanje postajnega poslopja proti pavšalu. Podrobni podatki o opremitvi, nudi, vložnemu roku itd. so razvidni iz ene prihodnjih številčnikov: »Der Lieferungsanzeiger«, »Oesterreichische Wochenschrift für den öffentlichen Baudienst«, »Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Schifffahrt«, »Wiener Zeitung«, »Laibacher Zeitung«, »Zeitschrift des österr. Ingenieur und Architektenvereines«, »Osservatore Triestino« in »Avvisatore Dalmato«. Predmetna pojasnila daje tudi oddelke III. c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu in c. kr. sekcija I. za vzdrževanje železnice v Ljubljani.

Ježni odsek tel. društva »Sokol«

Ljubljani

BRATJE!

V petek, dne 11. t. m. v restavraciji »Narodnega doma« sestanek in razgovor o izletu. Na zdar! Načelstvo.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmetosko pisarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Darila.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani dobila je meseca junija t. l. sledeče prispevke i. s.:

I. Prispevki iz nabiralnikov:

Jos. Kavčič, Gabrovnica, 5 K; Val. Kolenc, Čemšek, 15 K 60 v; hotel »Avstrija«, Slov. Bistrica, 6 K 50 v; L. Cvetnić, Sp. Šiška, 1 K 30 v; J. Remic, Novašitka, 2 K; Slivnič, Devin, 12 K 14 v; trnovsko župnišče, tu, 11 K; podružnica Metlika i. s.: Videnik 12 K 43 v, Rajmer 4 K 27 v, Kopinič, 30 v, Fleischman 47 v, Malešič 8 v, skupaj 17 K 55 v; železniška podružnica v Mariboru i. s.: pošta 15 K 10 v, društveni 14 K 38 v, skupaj 29 K 48 v; A. Pogačnik, tu, 11 K; F. Muri, Jezersko, 4 K 29 v; hotel Zlati jelen, Gorica, 30 K; podružnica Pivka i. s.: Zafred 1 K, Kocmur 7 K 20 v, Sever 7 K 80 v, Avčin 2 K, Špiler 6 K 80 v, Cvetnić 2 K 10 v, Gržina 4 K 10 v, skupaj 31 K; I. Skubic, Črnomelj, 7 K 80 v; podružnica Sodražica i. s.: Fajdiga 23 K; Mikolič 1 K 10 v, Krže 1 K 70 v, Drobnič 3 K 20 v, Čampa 1 K 30 v, Bartol 1 K 30 v, skupaj 31 K 60 v; F. Oset, Trbovlje, 23 K 32 v; Vida Ogorelec, Škofljica, i. s.: Jebačin 16 K, Jesih 10 K 20 v, Jeršin 2 K 80 v, Marinko 2 K, Ogorelec 9 K, skupaj 40 K; nabiralniki v Ljubljani: Jos. Cad, 3 K 28 v; Novi svet 46 v; trafika Mrzlarj 1 K 10 v; Avg. Zajc 1 K 36 v; hotel Štrukelj 82 v; kavar- na Avstrija 3 K 14 v; gostilna Pri Fajmoštru 1 K 30 v + 84 v = 2 K 14 v; pri Kolovratu 1 K 40 v; Šeme (Volkar) 69 v; Maček 20 v; Zupan 1 K 86 v; Zabukovec 92 v; Mrak 6 K 98 v; Belič 1 K 28 v; gostilna F. Robič, Limbuš, 10 K; dr. E. Dercani, Gorica, 3 K; Franjo Keršič, Trst, 200 K; Adela Amf, Sežana, 5 K; podružnica Bazovica, i. s.: Društveni dom 1 K 60 v, Pri Lipi 6 K 80 v; Pri Francetu 3 K 95 v, Pri Podriču 3 K 6 v, skupaj 15 K 41 v; Josip Komljanec, Ptuj, i. s.: Narodna čitalnica 8 K 66 v, Pri Mahoriču 4 K 72 v, Pri Zupančiču 1 K 42 v, Pri Mušecu 78 v, skupaj 15 K 58 v; M. Pipana gostilna, Kralj. Vinohrade, 36 K; Narodni dom, tu, 2 K 86 v; hotel Mangart, Kranjska gora, 6 K; A. Brezovnik, Vojnik, 6 K 20 v; podružnica Vransko i. s.: Brinovec 10 K, Košenina 6 K, Gabršek (prej Sentak) 8 K, skupaj 24 K; moška podružnica Celje i. s.: Božič 3 K 80 v, dr. Karlovšek 8 K 10 v, dr. Kalan 15 K, Narodni dom 16 K 70 v, Beli vol 5 K 70 v, Pri Zvezdi 28 K 10 v, Pri Jeleni 9 K 80 v, Mesto Gradec 16 K 80 v, Confidenti 4 K 20 v, Skalna klet 10 v, Krušič 4 K 60 v, Kavčič 1 K 70 v, Sočin 15 K 70 v; Pri Grenadirju 1 K 20 v, Ploj 17 K 20 v, Pleterski 16 K, trg. Ravnihiar 9 K 30 v, Strmečki 1 K 50 v, Salmič 3 K 60 v, zadruha Lastni dom 1 K 70 v, trafika Narodni dom 6 K, dr. Hrašovec 12 K 90 v, skupaj 201 K 70 v; Fr. Oset iz nabiralnikov v Trbovljah: Gizela Ocepok 2 K 14 v, trg. Serbec 8 v, gostilna Pust 38 v, trg. Moll star. 62 v, gost. Herman Volker 3 K 43 v, trg. Mahkovec 2 K 90 v, gost. Goropevšek 3 K 80 v, gost. Počivavšek 6 K 61 v, gost. Sušnik 64 v, gost. Weber 70 v, gost. Pinterič 1 K 18 v, trg. Kramer 38 v, trg. Moll ml. 42 v, trg. Poček 76 v, skupaj 24 K 4 v.

II. Prispevki podružnic.

Kranjsko: Krško, ž., 14 K; Šiška, m., 124 K 15 v; Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, ž., 196 K; Pivka 154 K; Trojane 14 K 40 v; Ribnica, ž., 360 kron; Kranj, m., 186 K 90 v; Zagorje 125 K; Kranj, ž., 148 K; Jesenice, ž., 5 K; Ledine 123 K; Postojna, m., 50 kron; Sava, Javornik in Koroška Bela 160 K; Litija 118 K 81 v; Kranjska gora 165 K 52 v; jeseniška občina 100 K; bistriški okraj, ž., 328 K 86 v; skupaj 2373 K 64 vin.

Štajersko: Laški trg in okolica 114 K 20 v; Vuhred 38 K 30 v; Ptuj, ž., 85 K 60 v; Gradec, izven akad., 120 K; Vransko 12 K; Maribor, m., 1000 K; Šmartin ob Paki 50 K 38 v; Ptuj, m., 37 K; Slovenji gradec, m., 18 K; Št. Pavel, ž., 40 K; Polenshak 11 K 7 v; skupaj 1526 K 55 vin.

Primorsko: Pevma 78 K 14 v; Devin in Mavhinje 53 K 50 v; Ajdovščina, m., 20 K; Ajdovščina, ž., 24 K; Barkovlje 212 K 69 v; Pliskovica 136 K; Sv. Križ-Dobravlj, V. žablje, 7 K 22 v; Klanec, Ocizla, Materija, 340 K 54 v; skupaj 872 K 9 vin.

Nižje Avstrijsko: Dunaj, akadem., 100 kron.

III. Zbirke časopisov.

»Slovenski Narod«, tu, 177 K 20 vinarjev.

IV. Zbirke Slovencev v Ameriki. Luis Pirc, Cleveland, 100 K.

V. Prispevki od družbenega blaga. I. Perdan, tu, od družbenih vžgalic, 2920 K 20 vin.

VI. Prispevki za obrambni sklad. F. Papst, Gorica, 5 K; Slov. društvo »Lipa«, Zagreb, 32 K; M. Lj. No-

vak, Gradec, 8 K; F. Berlec, Kandi-ja, 5 K; Hranilno in posojilno društvo v Ptuj 200 K; m. podružnica Novo mesto 12 K 80 v; klub slov. biciklistov »Ljubljana«, 200 K; omizje samcev Pri zlati kapli, tu, 10 K 72 v; Josip Cvar in Janko Sajovic, Kranj, vložna knjižica št. 935, 587 K 49 v; Posojilnica v Vojniku 40 K; skupaj 1101 K 1 vinar.

VII. Razni prispevki.

Ferd. Kac., Šmartno ob S., ob priliki svojega godovanja 20 K; M. Zaloker, tu, po pogrebu svoje hčerke Berte, daroval 5 K 76 v; Hranilnica in posojilnica St. Janž v Rožu 25 K; Mici Omahen, Škofja Loka, od stalnih škofjeloških gostov glavne trafike, 5 K; dr. Milan Gorišek, Sv. Lenart, nabrano na narodnem kegljišču, 15 K; A. Hren, Muta, nabrano na svatbi Jakoba Pirtošek in K. Mežnar, 6 K 18 v; A. Mladič in J. Serbec, Šmarje, ob priliki zaključanja strelskih večerov, 10 K; I. Kavš, Ajdovščina, na odhodnici dr. Medveša, 12 K 10 v; Jos. Močnik, Kamnik, mesto venca na krsto umrlega M. Karba v Ljutomeru, 15 K; M. Vranjak, Šmartno, pri kegljanju naprednega učiteljstva v Podgorju pri Sl. gradu, 2 K 50 v; Al. Hudovernik, tu, nabral narodnega davka 17 K; dr. Janko Serbec, Celje, mesto venca na krsto M. Karba 15 K; V. Brabenec, Ruše, daroval v veseli družbi 5 K; dunajski slov. tehnik v spomin na pok. prof. Milana Pajka 21 K; Posojilnica v Mariboru 100 K; dr. A. Korkali, tu, neki zaslužek, 4 K; Slovenci v Budjevercah 25 K; dr. Iv. Zabukovšek, Šmarje, neka kaz. poravnava, 20 K; rodbina Petrovec, Domžale, mesto venca pok. nadučitelju Letnariju, 10 K.

Dohodki in stroški »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca junija 1913. sledeči promet:

I. Projemki:

a) Redni prejemki:	
1.) Prispevki iz nabiralnikov	855 K — v
2.) Prispevki podružnic i. s.	
a) Kranjska 2373 K 64 v	
b) Štajerska 1526 „ 55 „	
c) Koroška „ „ „	
d) Primorska 872 „ 09 „	
e) Niž. Avstr. 100 „ — „	
Skupaj	4872 K 28 v
3.) Razni prispevki	5701 K 39 v
Skupaj	11428 K 67 v
b) Izredni prejemki:	
4. Prispevki za obramb. sklad	1101 K 01 v
Skupaj	12529 K 68 v

II. Izdatki

a) Redni izdatki:	
1.) plače, remuncije učiteljskemu osebju, razničarstvu itd.	7660 K — v
b) Izredni izdatki:	
2.) naložitev na glavni, ozir. obrambni sklad	1101 K 01 v
Skupaj	8761 K 01 v
torej prebitka	3768 K 67 v

Opomba: Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapade obresti so nedotakljiva glavica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 kron.

V Ljubljani, dne 3. julija 1913.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ceno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega »Mollovega Seidlitz-praška«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljanje. Originalna škatlica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. Moll, c. in k. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 1 33

Hennebergova svila

samo direktno! — črna, bela in barvasta, od 1 K 35 vin. meter naprej za bluze in obleke. Franko in že ocarinjeno se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich. 1

Pod cvetočo lipo

smo vendar manj kakor v decembrskem metezu v nevarnosti, da se prehladimo in šele po nenadni ohropelosti, hudem draženju h kašlju, pričujočem se zaslezenju, zapazimo, kako nevaren utegne postati tudi poletni večer. Ako imamo pri roki Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje, pa nevarnost ni velika, zakaj Fayeve sodenice tako nedospontnosti ne dajo priti na površje. Škatla stane samo K 1.25. Posebno znamenje: uradno poverilo županskega urada kopalnice Soden na T. na belem kontrolnem pasu.

Dr. J. Z., zobozdravnik, Moravska Ostrava. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušeno in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In ta je: **Seydlin**.

Mnenje g. Dr. B. Joachimowitza, Dunaj.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Vaše železnato kina vino Serravallo je gotovo eden izmed mnogih sličnih izdelkov, katerega do sedaj v dobroti ni še prekosil nihče v tej stroki. Moram priznati, da mali in veliki prav dobro prenesejo vaše vino in jaz sem dosegel v vseh slučajih terapije, vse kar sem hotel. To vam potrjuje z veseljem.

Dr. Joachimowitz.

„Nuisol“

od Bergmanna & Co. Dečini o L.

697

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade.

V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2-50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Čvančara, O. Fettič-Frankheim v Ljubljani.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepčuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica z navodilom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Rastljava cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubli. mostu. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin (zdravne, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani).

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 10. julija 1913

Maležinski papirji.	Dunajski	Blagovna
4% majevna renta	81-50	81-70
4 1/2% srebrna renta	84-—	84-20
4% avstr. krona renta	81-80	82-—
4% ogr.	80-70	80-90
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. češke dež. banke	85-25	86-25

Srečke.	434-—	446-—
Srečke iz 1. 1860 1/2	670-—	680-—
„ tisk	275-—	285-—
„ zemeljske 1. izdaje	267-—	279-—
„ II.	245-—	257-—
„ ogrske hipotekne	225-—	235-—
„ dun. komunalne	477-—	487-—
„ avstr. kreditne	474-50	484-50
„ ljubljanske	63-—	67-—
„ avstr. rdeč. križa	51-—	55-—
„ ogr.	30-50	34-50
„ bazilika	24-—	28-—
„ turške	226-50	229-50

Valute.	11-37	11-42
Ljubljanske kreditne banke	418-—	422-—
Avstr. kreditnega zavoda	610-—	611-—
Dunajske bančne družbe	505-—	506-—
Župne železnice	119-—	120-—
Državne železnice	682-—	683-—
Alpine-Montan	875-50	876-50
Češke sladkorne družbe	327-—	333-—
Zivnostenske banke	261-—	263-—

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2 Srednji letni tlak 760 mm

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
9.	2. pop.	733-2	19-1	moč. szah.	del. oblak.
9.	9. zv.	736-5	14-9	sl. svzh.	del. jasno
10.	7. zj.	736-8	12-3	brezvetr.	—

Srednja včerajšnja temperatura 15-6°, norm. 19-6°. Padavina v 24 urah 4-0 mm.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je gospod

Albert Globočnik

včeraj, dne 9. t. m. po dolgem bolehanju v starosti 60. let, previden s sv. zakramenti vdano preminul. Pogreb bode jutri t. j. v petek, dne 11. julija ob 2. popoldne iz deželne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. julija 1913.

Žalujejoči ostali.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk

Pozor! Pozor!

50.000 parov čevljev.

4 pari čevljev samo 8 K frko.

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila so me poverili, naj velik odstavek čevljev mnogo pod izdelovalnimi stroški spravim v denar. Prodam torej vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove, usnje rjavo ali črno, galos, z zbitimi podplati, večelegantni, najnovejša oblika, velikost po številkah. Vsi 4 pari samo 8 K. Razpošiljanje po povzetju. 2450

S. Urbach, izvoz čevljev, Krakov št. 61.

Zamena dovoljena, tudi denar nazaj.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Matilda Debevc naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je njen izkreno ljubljani stari stric, gospod

Bartolo Tomšič

zasebnik

včeraj dne 9. julija ob 11. uri popoldne, previden s tolažili sv. vere, v 88. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajkega bo v petek dne 11. julija ob 1/25 uri popoldne iz hiše žalosti Gledališka ulica št. 2 na pokopališču k Sv. Krištofu.

Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Dragega rajkega priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 10. julija 1913.

Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

— USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI —

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA V LJUBLJANI, PERSNOVA UL. ST. 7

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

— vzajemno zavarovalna banka v Pragi. —

Rezervni fond K 58,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalje K 123,257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa poslanila daje: cigar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gosposki ulici št. 12.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

v Gosposki ulici št. 12.

Iščem službe delovodje

na žagi, sploh pri lesni trgovini sprejem delo tudi kot šumski manipulant ali plac-mojster. Sem v teh strokah dobro izvežban in imam tozadevna izpričevala. Star sem 28 let in oženjen. Službo lahko nastopim takoj. Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Fužina (sekirarica)

za izdelovanje sekir in drugega železnega orodja z dvema ognjema, s stalno zadostno vodno silo, s 300 □ sežnji površine za žganje oglja se odda v bližini železniške postaje Bled zajedno s stanovanjem, gospodarskim poslopjem, sadnim vrtom in travnikom v zakup. — Natančnejša pojasnila daje: dr. Žiga Vodusek, Ljubljana, Gledališka ul. št. 10, I. nadstropje. 2445

Tomaž Gjorkin

čevljarski mojster 2325

Ljubljana, Florijanska ul. 3

se priporoča slav. občinstvu za naročila vsakovrstnih čevljev po meri. — Sprejema tudi popravila. Cene zmerne. Izdeluje tudi hribolaska čevlje.

Priporoča se:

Zahtevajte vzorce!

manufakturna trgovina

Franc Souvan sin, Ljubljana

Mestni trg št. 22. 2357

Priznano dobro blago! — Nizke cene! — Solidna postrežba!

Razglas.

Dne 1. septembra 1913 ob 10. uri popoldne bo pri upravni komisiji pri kadru c. kr. domobranskega pehotnega polka št. 27 v Ljubljani

ponudbena razprava

glede dobave sena, stelje in posteljne slame ter kuriva

za domobranske čete (zavode) postaje Ljubljana za čas od 1. novembra 1913 do 31. oktobra 1914. — Pojasnila se dobe pri imenovani upravni komisiji.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izveček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 popoldne. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 popoldne. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osebn. vlak na Skofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

1-30 popoldne. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-40 popoldne. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak na Kranj, Trz, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-48 zvečer. Osebn. vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona)

Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Trzica, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn. vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-52 popoldne. Osebn. vlak iz Trzica, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 popoldne. Osebn. vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn. iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osebn. vlak od Trsta, Gorice, Trzica, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste Beljaka, Trzica, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždana, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-16 zvečer. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trzica, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

9-00 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenic, Radovljice, Kranja, Skofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

9-16 po noči. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trzica, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Telefon šteč. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon šteč. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Išče se dobro ideča špecerijška trgovina v Ljubljani

ali v drugem mestu na Gorenjskem. Ponudbe pod F. K. 10.000 na upr. „Sl. Nar.“

Redka prilika!

Blizu kolodvora Radodova vas na Dolenjskem je krasno arondirano

posestvo

56 oraov skupaj, napredaj. Poslopja vsa prenovljena. Živine se redi čez 18 glav, do 16 prašičev. Kmetje, penzionisti ali podjetniki naj se ogledajo pri Francu Kutnarju (p. d. Mrkot) Praproče št. 1 pri Temenci, p. št. Vid pri Zatičini, Dolenjsko. 2440

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291
Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto. Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Vozovi brez ventila:

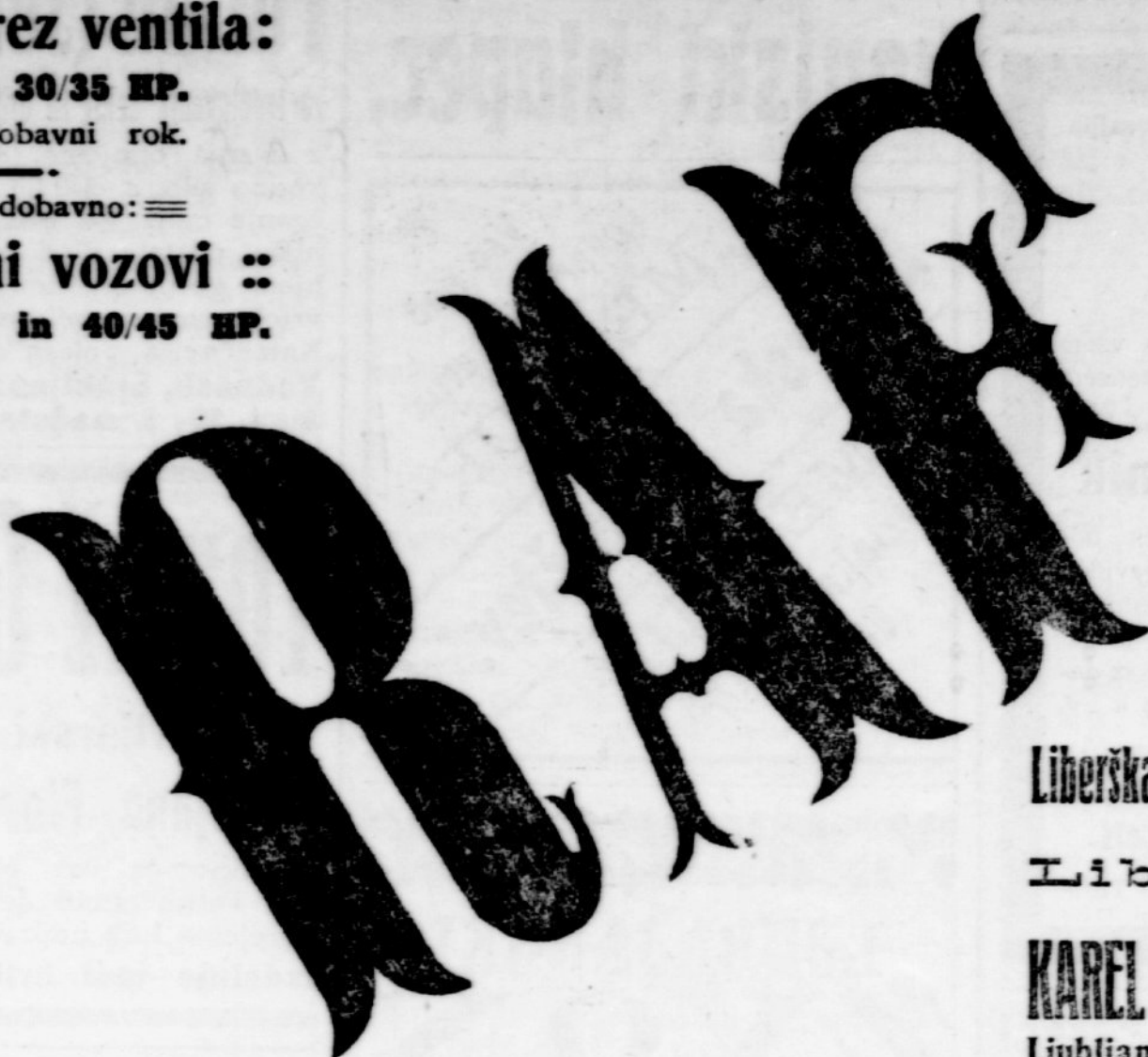
25/30 in 30/35 HP.

Kratek dobavni rok.

== Takoj dobavno: ==

:: Ventilni vozovi ::

14/18, 24/28 in 40/45 HP.

Liberška tvornica avtomobilov

Liberce, Češko.

KARL ČAMERNIK & KO.

Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.

Vsled ugodnega nakupa točim pristno rdeče in črno dalmatinsko krvno in tudi druga

VINA po znižani ceni.

J. BOLE, gostilna in prenočišče „Tabor“ v Ljubljani.

Albert Organe, brivec in posredovalec za starine in posestva v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 1

Edini pooblaščen posredovalec

za starine za vso deželo, preskrbi tudi cele zbirke, obenem pa tudi posreduje pri prodaji posestev.

2248

Vilica v Gorici!

Lepa letos zidana, ki je bila ravno dograjena, ima lep vrtič, je napredaj. Leži 10 minut od sredine mesta, pripravna tudi za penzioniste. — Vprašati je pri G. I. Millionig, Rdeča hiša, Gorica. ::

Pozor!

Vljudo naznanjam, da radi dolgotrajne bolezni razprodajam moje zalogo

raznih pristnih vin

pod lastno ceno, od 40 vinarjev naprej.

Za cenjena naročila se najtopleje priporočam

Alojzij Zajec, Sp. Šiška.

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej) :	Fr. Kapus	Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej) :
---	------------------	---

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

:: v različnih najnovejših slogih. ::

Vsakovrstno drugo pohištvo.

Priznana solidno blago

ter najnižje cene.

Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice

== različne kakovosti. ==

Velika izbira

otroških vozičkov,

vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Manufakturst

vojašine prost, zmožen tudi mešane in galanterijske stroke 2358

želi premeniti službo

Gre tudi v večjo mešano trgovino na deželi. Nastopi lahko takoj ali pa tudi pozneje. — Ponudbe pod „Manufakturst“, poštno ležanje, glavna pošta Ljubljana. ::

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

Krasne

BLUZE krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trdka:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

:: in krstni opravi. ::

G. Skrbic

Zagreb, Ilica 40.

Tvornica žaluzij rolet, lesenih in železnih vetrnic

Telefon 492.

Ceniki in troškovnik na zahtevo brezplačno.

48 urah
ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolov, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatli za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Dolba Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:

Lokarna-Mariabill, Dunaj, VI. Liszt Ferenc-tér 20 po povzetju ali ako se znesek pošlje naprej.

3	Popolna razprodaja	3
Židovska ulica	zaradi pozne sezije vseh vrst zastalnih otroških in damskih slamnikov po zelo znižanih cenah.	Židovska ulica
3	Modni salon Stuchly-Maschke	3
	== Velika izbira žalnih klobukov. ==	

Mestni deklški licej.

Vpisovanje

za deklice, ki hočejo vstopiti v I. razred ali na novo v kak višji razred, bode v nedeljo, 13. julija, od 9.—11. ure dopoldne.

Oglasiti se je v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov s krstnim ali rojstnim listom in z zadnjim šolskim izpričevalom, Sprejemne izkušnje bodo dne 14. julija ob 8. uri zjutraj. Natančneje v zavodu na črni deski.

Ravnateljstvo.

Modna in športna trgovina

P. Magdić

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

V zalogi so vsi športni predmeti za letni in zimski šport

kakor klobuki, čepice, sviterji, pleteni telovniki, dokolenice, rokavice, nogavice, pletene, lodnaste in usnjate gamaše, volnene, tkane in mrežaste srajce, nepremočljivi plašči iz oljnate tvarine, nahrbtniki vsake izvršitve, palice, cepini, krplje, dereze, umetnopletene vrvi, plezalni čevlji, raznovrstne posode iz aluminija, termos-posode, patentne svetiljke itd.

Da, to imajo deklice tako rade

„BERSON“ kvalitetna znamka med gumijevimi podpetniki!

Zahtevajte od čevljarja izrecno „BERSON“.

Bersonwerke, Dunaj VI/2.